

Správy za posledné dni k 27.3.2015

JAHNÁTEK: Poľnohospodári musia zefektívniť náklady a zvýšiť ceny

(25.03.2015; www.teraz.sk; , 14:24, s. -; TASR)

Inovatívne technológie v poľnohospodárskej technike a mechanizácii predstavuje medzinárodný poľnohospodársky veľtrh Agrosalón, ktorý sa dnes začal na výstavisku Agrokomplexu v Nitre.

Na snímke Ľubomír Jahnátek, minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Foto: TASR/Henrich Mišovič

Nitra 25. marca (TASR) - Inovatívne technológie v poľnohospodárskej technike a mechanizácii predstavuje medzinárodný poľnohospodársky veľtrh Agrosalón, ktorý sa dnes začal na výstavisku Agrokomplexu v Nitre. Na ploche zhruba 25.000 štvorcových metrov sa prezentuje vyše 150 firiem zo Slovenska, z Českej republiky, Maďarska, Poľska, Nemecka, Rakúska či Talianska. Spoluorganizátorom veľtrhu je združenie Agrion - združenie výrobcov a predajcov pôdohospodárskej techniky.

Návštevníci môžu na veľtrhu sledovať najnovšie trendy v poľnohospodárskej technike a technológiách, bez ktorých nemôže napredovať zvyšovanie efektivity a výnosov z poľnohospodárskej prvovýroby, skonštatoval na otvorení veľtrhu minister pôdohospodárstva Ľubomír Jahnátek. "Keď si vezmeme efektívnosť, slovenské poľnohospodárstvo má čo dobiehať. Nedosahujeme tie čísla, ktoré si od poľnohospodárov sľubujeme," skonštatoval. Pridaná hodnota v poľnohospodárstve je podľa ministra na úrovni 25 % z priemeru Európskej únie (EÚ), výnosy z hektárov v prepočte na rastlinnú výrobu dosahujú 40 % z priemeru EÚ a len 37 % z hľadiska živočíšnej výroby. "Najhoršie je na tom príjem z hektára pre poľnohospodára, ktorý je len na úrovni 6,7 % z európskej pätnástky. Máme čo dobiehať a musíme celý proces zefektívniť, čo znamená zefektívniť výrobné náklady a zvýšiť predajné ceny," skonštatoval Jahnátek.

Podľa ministra bolo dôležité venovať v príprave nového programovacieho obdobia veľkú pozornosť stabilizácii poľnohospodárskej prvovýroby. "Preto sme sa rozhodli presunúť určitú časť finančných prostriedkov, určených v rámci Programu rozvoja vidieka pre iné kapitoly, na posilnenie poľnohospodárskej prvovýroby. Presunuli sme 360 miliónov eur do oblasti citlivých sektorov, ako sú živočíšna výroba, ovocinárstvo, zeleninárstvo. Bolo dôležité v rámci veľkého balíka peňazí, ktoré pôjdu do poľnohospodárstva do roku 2020, vytvoriť špeciálnu kapitolu len pre rozvoj citlivých sektorov, kde sme naakumulovali celkovo 600 miliónov eur," povedal Jahnátek. Tieto peniaze sú určené pre tých, ktorí sa budú venovať intenzifikácii, produktom s vyššou pridanou hodnotou, ktoré budú znamenať aj vytváranie nových pracovných miest najmä na vidieku.

V rovnakom termíne ako Agrosalón sa na nitrianskom výstavisku koná aj 6. kontraktačno-predajná výstava Rybárstvo a poľovníctvo. Určená je pre všetkých priateľov prírody, rybárčenia či poľovania. Na ploche 2400 štvorcových metrov sa predstavuje vyše 50 vystavovateľov. Novinkou je výstava včelárstva, ktorá predstavuje návštevníkom včelárske potreby i včelie produkty.

Na taliansky trh ide pred Veľkou nocou asi 120.000 kusov jahniat od nás

(26.03.2015; www.sme.sk; Slovensko, 14:05, s. -; tasr)

Ovce sú jediným druhom hospodárskych zvierat, ktorých počet na Slovensku neklesá, na rozdiel od iných druhov zvierat, kde sme už roky svedkami znižovania stavov.

ŽEMBEROVCE. Počet oviec na Slovensku sa za posledných zhruba sedem rokov stabilizoval. Drží sa na úrovni medzi 390.000 až 420.000 kusov, z toho je 285.000 kusov bahníc.

Ovce sú jediným druhom hospodárskych zvierat, ktorých počet na Slovensku neklesá, na rozdiel od iných druhov zvierat, kde sme už roky svedkami znižovania stavov, konštatoval dnes predseda predstavenstva Zväzu chovateľov oviec a kôz (ZCHOK) na Slovensku Igor Nemčok na tlačovej konferencii v Žemberovciach.

Zorganizovali ju Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK) a ZCHOK.

Desatina oviec sa chová na mäso

V SR je v súčasnosti registrovaných vyše 8900 chovateľov oviec. Charakteristické je, že 90 % oviec sa dojí a len 10 % sa chová pre mäso. Vo svete je to presne naopak, povedal Nemčok. Cieľom zväzu je zvýšiť počty oviec zhruba na 630.000 kusov, čo by zodpovedalo stavom spred 25 rokov.

V minulom roku nakúpili veľkoodberatelia od chovateľov oviec 11 miliónov litrov ovčieho mlieka. Ďalšie 3 milióny litrov boli spracované na farmách a predané formou predaja z dvora.

Ceny, za ktoré chovatelia vedia predať ovčie mlieko, sa pohybujú v závislosti od sezóny. Kým v 1. štvrtroku dosahuje cena za kilogram 1,20 eura, v letnom období sa znižuje na 1,05 eura a v zimnom období stúpne na 1,40 eura za liter.

Zvieratá sa vyvážajú hlavne pre Veľkou nocou

Súvisí to s laktáciou, teda s produkciou mlieka, keďže ovce sú sezónne zvieratá, konštatoval Nemčok.

Priemerná nákupná cena mäsa za kilogram živej hmotnosti predstavuje 0,65 eura. Na Slovensku je predaj jahňacieho mäsa len doplnkový, ročná spotreba na osobu dosahuje 0,20 kilogramu.

Ceny jesenných jahniat, ktoré sú určené na vianočný trh, vychádzajú na 3 eurá za kilogram živej váhy, nákupná cena veľkonočných jahniat sa pohybuje od 2,50 do 2,80 eura.

Slovensko vyváža zvieratá najmä pred Veľkou nocou a Vianocami. Na taliansky trh smeruje ročne 92.000 až 120.000 kusov jahniat. V predvianočnom období majú záujem o jahňacinu aj rakúski odberatelia.

Na export ide v tomto období 3000 až 5000 kusov.

2. Slovenské jahňatá poputujú do Talianska

(27.03.2015; Pravda; mut. , správy ekonomika , s. 14,27; Jozef Sedlák)

Jozef Sedlák (c) Bratislava, Žemberovce

Slováci nemenia svoje stravovacie zvyklosti. Rovnako ako po minulé roky aj tohto roku sa takmer všetky veľkonočné jahňatá vyvezú do cudziny. Domáci trh nemá o jahňacinu považovanú labužníkmi za delikatesu veľký záujem. Ide o zriedkavý fenomén, keď obyvateľstvo krajiny, ktorá chová ovce, si nespomenie na jahňacinu či kozľacinu ani počas veľkonočných sviatkov.

Pritom jahňa v kresťanskej tradícii predstavovalo typické obetné zviera. Za nezáujmom o jahňacie mäso je podľa chovateľov oviec jeho vysoká cena, ale aj dlhodobá zmena životného štýlu.

"Odhadujeme, že tohto roku sa zo Slovenska vyvezie okolo 90-tisíc, možno až 100-tisíc veľkonočných jahniat," hovorí predseda Zväzu chovateľov oviec a kôz Igor Nemčok. Všetky dodávky smerujú do Talianska, kde si nevedia predstaviť veľkonočnú tabuľu bez jahňaciny. Tá je pre Talianov neodmysliteľnou súčasťou sviatočného rodinného stolovania, ako je pre Slovákov štedrovečerný kapor. Taliansky trh je pritom veľmi priberčivý. Špičkovú cenu 2,50 až 2,70 eura za kilogram živého jahňata dostanú slovenskí chovatelia, len ak mláďa váži od 9 do 16 kilogramov. Práve táto hmotnosť sa považuje za ideálnu pre prípravu delikátnych pokrmov. Čím je jahňa ťažšie, tým je cena nižšia. Napríklad za 20- až 24-kilogramové zviera platia talianski odberatelia už len okolo 2 eurá za kilogram jeho hmotnosti. No ešte aj táto cena sa chovateľom podľa Nemčoka vypláca.

Farmári ponúkajú jahňatá aj domácej klientele. Keď však slovenský zákazník uvidí, že jahňacie stehno sa predáva u mäsiara po 13 eur za kilogram, okamžite si preráta, že za túto cenu má štyri kilogramy kvalitného bravčového karé. Lacnejšie sa dá jahňacina kúpiť priamo na farme. Tam vyjde už očistené jahňa na 6 eur za kilogram, čo je výrazne lacnejšie ako v obchode. Napriek tomu ľudia o jahňacinu veľmi nemajú záujem.

"Problém je v kúpyschopnosti obyvateľstva," myslí si predseda Slovenskej poľnohospodárskej komory Milan Semančík. Ľudia neraz a priori odmietajú ovčie mäso. Prežíva predsudok, že smrdí. "Skôr však bude pravda, že ho zabudli pripravovať, pretože nie je súčasťou ich stolovania už najmenej jednu generáciu," myslí si Semančík. Tomuto názoru dáva za pravdu aj známy slovenský šéfkuchár Vojtech Artz. Slováci podľa neho strácajú kontinuitu s tradičnou kuchyňou svojich predkov. Sám Artz pochádza z typickej ovčiarskej dediny Liptovské Sliače a všima si, že miestni už dávno prestali doma chovať dobytok a len zopár zostalo pri chove oviec.

"Slovenské rodiny, jedno či v mestách alebo na vidieku, sa málo stretávajú pri spoločnej príprave jedla. Jahňacina nie je zložitá na prípravu, ale pôvodné recepty si ako tajomstvo odniesli do hrobu staršie generácie. Mladšie sa ho však môžu naučiť od súčasných kuchárov. Školíme nielen profesionálov, ale aj amatérov," hovorí Artz, ktorý často propaguje modernú kuchyňu opierajúcu sa aj o jahňacinu v rôznych televíznych programoch.

Podľa štatistiky sa na Slovensku spotrebuje priemerne ročne na obyvateľa ani nie 20 dekagramov ovčieho mäsa. "To je vlastne jedna väčšia porcia gulášu," neskrýva iróniu nad nízkou spotrebou šéf slovenských ovčiarov Igor Nemčok. Vzápätí však dodáva, že spotreba bude v skutočnosti zrejme o čosi vyššia, pretože chovatelia na jar predajú drobným chovateľom na vidieku od 40-tisíc do 50tisíc jahniat.

"Ľudia si ich spravidla berú na vypásanie záhrad. Po 4-5 mesiacoch, keď má ovečka či baranček váhu okolo 35 kilogramov, obyčajne skončí v kotlíku na guláš, na ktorom si pochutí celé príbuzenstvo," líči novú obyčaj vidiečanov Igor Nemčok. Väčšine Slovákov sa veľkonočné jahňa zdá primalé. Za rozumnejšie považujú mať z oviec osoh pri spásaní trávy. Okrem toho stále sa viac cení množstvo mäsa, ako jeho labužnícka hodnota vykúpená nízkou hmotnosťou, všima si praktizmus vidieckeho obyvateľstva Igor Nemčok.

Tak ako si ľudia odvykli jesť jahňacinu, podobne klesol záujem o profesiu bača. "Je to práca pre človeka, ktorý nepozera na čas, vyzná sa vo svojej práci, má rád prírodu, zvieratá a nefrflie nad nepohodou, ktorú prináša počasie," charakterizuje hlavné nároky na budúceho chovateľa oviec farmárka Oľga Apoleníková. Podľa predsedu roľníckej komory Milana Semančíka, poľnohospodári musia viac hovoriť o všetkých aspektoch práce chovateľa, o prínosoch, ktoré ovečky dávajú ľuďom prostredníctvom zdravých potravín, ako aj o zveľaďovaní krajiny. "Musíme viac spolupracovať so školami, s učiteľmi, deťmi a našimi spotrebiteľmi. Nielen kvôli predaju slovenských potravín, ale kvôli kontinuite samotnej poľnohospodárskej výroby. Bez

mladých nebude mať naše ovčiarstvo perspektívu," uzavrel Semančík.

Jahňatá do Talianska

(26.03.2015; Televízna stanica Markíza; Prvé Televízne noviny; 17:00; por. 8/12; Karol Mindák / Patrik Švajda)

Patrik Švajda, moderátor:

"Slovákovi príliš nechutí a je pre nich aj pridrahá. Kým jahňacina u nás kedysi tvorila významnú časť jedálneho lístka, teraz jahňatá putujú zo Slovenska do Talianska. Najmä pred Veľkou nocou."

Karol Mindák, redaktor:

"Najviac jahňaciny na jednu osobu údajne zjedia v Mongolsku či Grónsku."

Igor Nemčok, Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku:

"V rámci Európy najvyššiu spotrebu majú Španieli, okolo pätnásť, šesťnásť kilogramov."

Karol Mindák:

"Jahňaciny zjeme ročne v priemere len toľko, koľko ide do jednej porcie guláša."

Milan Halmeš, predseda PD Žemberovce:

"Možnože slovenský spotrebiteľ je veľmi zaujímavý, pretože rýchlo sa naučí jesť hamburgery."

Igor Nemčok:

"Hlavný dôvod momentálne, myslím si, že ešte stále je cena."

Karol Mindák:

"Ovce sú jediné hospodárske zvieratá, ktorých stavy na Slovensku neklesajú, ba naopak, ich počty sa zvyšujú. Výkupné ceny jahňaciny sú ale nízke."

Milan Halmeš:

"My to predávame takzvané v živom, to je dve celé päť eura až dve celé šesť eura za jeden kilogram, čo nám vlastne samozrejme nepokrýva ani náklady."

Karol Mindák:

"Väčšina jahňatá zo slovenských chovov končí pred Veľkou nocou u talianskeho konzumenta. Veľká noc bez jahňaciny znamená pre Talianov zhruba to čo pre Slovákov Vianoce bez kapra. My vraj poznáme minimum receptov na prípravu jahňaciny. Napríklad guláš, paprikáš, či dusenú jahňacinu. Taliani sú v tom ale machri a jahňacinu pripravujú na desiatky spôsobov."

Milan Halmeš:

"Pre toho nášho spotrebiteľa alebo človeka je vždy zaujímavejší ten bravčový rezeň alebo hovädzia roštenka."

Karol Mindák:

"Kamión naložený sedemsto päťdesiatimi jahňatami odíde v nedeľu z tohto družstva na bitúnok do Sabinova. Po spracovaní ich odvezú priamo do Talianska."

Slovensko vyšetruje Únia. Pre pôdu

(27.03.2015; Sme; mut. , Ekonomika , s. 7; Annamária Ondrejková)

Náš zákon obmedzujúci predaj poľnohospodárskej pôdy asi nie je v súlade s právom Európskej únie

Slovenská vláda nechcela, aby našu pôdu nakupovali cudzinci. Teraz musí svoj postoj obhájiť pred Európskou komisiou.

BRATISLAVA. Európska komisia oznámila, že začína vyšetřovať Slovensko. Nepáči sa jej, že vláda výrazne obmedzila možnosť nakupovať poľnohospodársku pôdu napríklad cudzincami. Komisia teraz žiadať vyjadrenia k zákonu upravujúcemu nadobúdanie poľnohospodárskej pôdy. Ten zmenil minister pôdohospodárstva Ľubomír Jahnátek spolu s poslancami Smeru vlní v lete. Od júna minulého roka sa obmedzila možnosť predaja pôdy väčšej rozlohy ako dvetisíc štvorcových metrov situovaných mimo územia obce.

Nemôžete diskriminovať, odkazuje komisia

Hlavným dôvodom, ktorý vláda prezentovala pri obmedzovaní vlastníckych práv, bolo ukončenie desaťročného obdobia, keď nemohli slovenskú pôdu kupovať cudzinci. Nechceli vraj, aby sa naše pozemky dostali do cudzích rúk. Zákon obsahuje podľa komisie niekoľko ustanovení, ktoré podľa práva Európskej únie možno považovať za obmedzenia voľného pohybu kapitálu a slobody usadiť sa. Obmedzovanie týchto základných slobôd musia byť riadne odôvodnené a v súlade so zásadami nediskriminácie. Medzi diskriminačné podmienky patrí podľa komisie napríklad podmienka trvalého pobytu v krajine či obmedzenia možnosti kúpy poľnohospodárskej pôdy bez dostatočného vzdelania.

O novele nechcú zatiaľ hovoriť

Na problematiku zákona upozorňovali opoziční poslanci už pri jeho schvaľovaní. Hovorili o jeho

protiústavnosti, keďže mal obmedzovať vlastnícke práva k pozemkom a slobodu s ich nakladaním. Ústavný súd zatiaľ o ich podaní nerozhodol. "Dúfame, že Ústavný súd rozhodne, že zákon nie je v súlade s ústavou. Pretože výrazne zasahuje do vlastníckych práv," tvrdí Martin Chren (nezávislý). Napriek tomu si však vlastníci pozemkov a tí, ktorí pôdu chceli kúpiť, našli cestičky, ako obmedzenia obísť. Vymysleli viaceré spôsoby, napríklad tvrdili, že pôdu prepisujú na blízke osoby. Pritom stačilo, ak príbuzenstvo deklarovali čestným vyhlásením. Ďalším populárnym spôsobom je výmena pôdy za hnutelnú vec, napríklad za akcie kupujúcej firmy. Na májovej schôdzi parlamentu chce Smer aj tomuto zabrániť. Či z dôvodu vyšetrovania celého zákona Európskou komisiou novelu nestiahne, nie je jasné. Poslanci sa zatiaľ k tomu nechcú vyjadrovať. "Sme viacerí predkladatelia, za seba zatiaľ stanovisko nebudem dávať," hovorí Tibor Lebocký (Smer), jeden z predkladateľov. Aký názor má na vyšetrovanie minister Jahnátek, nie je jasné. Tlačové oddelenie rezortu pôdohospodárstva na otázky do uzávierky neodpovedalo. Komisia v súvislosti s obmedzovaním predaja pôdy vyšetroje okrem Slovenska aj Maďarsko, Litvu a Bulharsko.

Fakty

O čo ide

Pozemok nemôže získať ten, kto nie je podnikateľom v poľnohospodárstve tri roky, nemá trvalý pobyt alebo registrované sídlo 10 rokov na území SR.

Za poľnohospodársky pozemok sa nepovažuje napríklad záhrada, pozemok v zastavanom území obce, pozemok mimo zastavaného územia obce, ak je určený na iné ako na poľnohospodárske využitie, jeho výmera je menšia ako 2000 m².

Smer chce ešte viac obmedziť práva k pôde

(20.03.2015; www.sme.sk; , , s. -; Annamária Ondrejková)

Vydané 20. 3. 2015 o 18:43 Autor - Annamária Ondrejková

Zákon o prevode vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku sa dá ľahko obísť. Smer preto opravuje vlastný zákon.

BRATISLAVA. Chcete predať vinicu, ovocný sad či pole developerovi? Aj keď to zákon zakazuje, môžete sa pred úradmi tváriť, že ste príbuzní. A ak sa to nebojíte tvrdiť aj v čestnom vyhlásení, máte po probléme.

Ak máte obavu, že by vás prichytili pri klamstve, existuje aj ďalší spôsob. Stačí sa dohodnúť, že svoj pozemok zameníte za iný majetok, napríklad akcie spoločnosti, ktorej pozemok posuniete.

Takéto spôsoby vymysleli vynaliezaví developeri a majitelia poľnohospodárskej pôdy, aby obišli obmedzenia pri predaji pôdy, ktoré zaviedol zákon o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskej pôdy.

Zabrániť obchádzaniu tvrdších opatrení pri predaji pôdy má novela, ktorá v prípade, že ju poslanci schvália, bude platiť až od júla tohto roka.

Lepia diery, o ktorých museli vedieť

Už nebude postačovať čestné vyhlásenie, aby vlastníak pôdy potvrdil príbuzenský vzťah k developerovi. Od leta bude musieť doniesť úradný doklad, ktorým presvedčí úradníkov, že pôdu daroval blízkej osobe. Okrem toho nebudú môcť od júla vlastníci a developeri využívať zámennú zmluvu, na ktorú pôvodne zákonodarcovia zabudli.

Poslanci vládneho Smeru chcú novelou opraviť chyby zákona, ktorý predložil minister pôdohospodárstva Ľubomír Jahnátek (Smer) vlani.

Spravili to až teraz, hoci odborníci a médiá na diery v zákone poukazovali už vlani.

Opozíční poslanci okrem toho vlani hovorili o protiústavnosti celého zákona. Má totiž obmedzovať vlastnícke práva k pozemkom a slobodu s ich nakladaním. Ústavný súd zatiaľ o ich podaní nerozhodol. "Dúfame, že Ústavný súd rozhodne, že zákon nie je v súlade s ústavou. Pretože výrazne zasahuje do vlastníckych práv," tvrdí Martin Chren (nezávislý).

Od júna minulého roka sa totiž obmedzila možnosť predaja pôdy väčšej rozlohy ako dvetisíc štvorcových metrov situovaných mimo územia obce.

Hlavným dôvodom, ktorý vláda prezentovala pri obmedzovaní vlastníckych práv, bolo ukončenie desaťročného obdobia, keď nemohli slovenskú pôdu kupovať cudzinci. Nechceli vraj, aby sa naše pozemky dostali do cudzích rúk.

Zákon je protiústavný, tvrdí opozícia

Krátko po tom, ako toto obmedzenie vlani nadobudlo účinnosť, začali sa na katastrálnych úradoch zhromažďovať zámenné zmluvy.

Potvrzuje to aj Zuzana Slabeyová z legislatívno-právneho odboru úradu geodézie. "Úrad geodézie, kartografie a katastra vie o určitých zámenných zmluvách, pri ktorých sa zamieňajú poľnohospodárske pozemky za hnutelné veci, ako sú akcie obchodnej spoločnosti, ktoré môžu mať vyššiu hodnotu, než je hodnota prevádzaného pozemku," hovorí Slabeyová.

Koľko takýchto zmlúv katastrom od leta prišlo, však Slabeyová povedať nevedela. Úrad geodézie nemá totiž povinnosť evidovať ich počet.

"Nie je povinnosťou a ani v kompetencii katastrálneho odboru skúmať v prípade nakladania s poľnohospodárskym pozemkom obchádzanie tohto zákona prostredníctvom zámennej zmluvy, kde na druhej strane ako predmet zámeny sú hnutelné veci," dodala Slabeyová.

Simon: V regiónoch klesli ceny pôdy, zákon znehodnotil majetok

(27.03.2015; www.sme.sk; Slovensko, 16:41, s. -; tasr)

Podľa strany Most-Híd vláda znehodnotila majetok ľudí a zákon o nákupe pôdy je protiústavný.

BRATISLAVA. Zákon, ktorý obmedzuje nákup pôdy, je podľa poslanca Most-Híd Zsolta Simona nezmyselný a zlý. Reagoval tak na oznámenie Európskej komisie, že začala konanie vo veci porušenia predpisov voči Slovensku v oblasti investičných obmedzení týkajúcich sa poľnohospodárskej pôdy.

"Strana MostHíd už dlhodobo kritizuje tento zákon, ktorý obmedzuje nákup a nadobúdanie poľnohospodárskej pôdy. Podľa našich informácií došlo k poklesu ceny pôdy v mnohých regiónoch Slovenska, čo je dôkazom znehodnotenia ceny majetku státisícim vlastníkov.

Odborníci z Komjatic škodia občanom a aj krajine ako takej, o čom svedčí aj konanie EK," uviedol Simon. Pripomenul, že zákon, ktorý prijala vládna strana Smer-SD minulý rok v máji, je na Ústavnom súde SR, ktorý doteraz vo veci nerozhodol.

Fakt, že Európska komisia začína konanie, je podľa neho ďalším dôvodom na to, aby Ústavný súd SR rozhodol vo veci podania opozičných poslancov, či tento zákon je v súlade s Ústavou SR. Podanie bolo odovzdané v lete minulého roka.

"Preto vyzývame Ústavný súd, aby v danom podaní urýchlene konal a rozhodol," dodal poslanec.

Vláda podľa SaS zaviedla nezmyselné obmedzenia pri predaji pôdy a mieni ich ďalej prehľbovať. "EK má opäť pravdu a dôsledkom budú ďalšie prehry Slovenska, ďalšie sankcie a ďalšie zbytočne utratené peniaze," konštatuje tímlíder SaS pre pôdohospodárstvo Hans Faltys.

Európska komisia začína preverovať zákon obmedzujúci predaj slovenských pozemkov občanom únie. Myslí si, že tento návrh je diskriminačný pre majiteľov pôdy, ale aj pre jej potenciálnych nadobúdateľov.

"Okrem toho zákon z dielne poslancov vládnucej strany Smer je aj hlúpy. Aký má význam poškodzovať vlastnícke práva malých majiteľov pôdy na Slovensku?" pýta sa Faltys. "Okrem faktu, že vládna sila je spriahnutá s miestnymi špekulantmi a chce zabrániť pohybu pôdy, žiadny," odpovedá.

Obmedzovanie predaja pôdy podľa Faltysa je dobré len na zachovanie statusu quo. "Nehospodári na vlastnej pôde, ale na prenajatej. Nájomné je, samozrejme, lacnejšie ako vlastníctvo a pôdu miestni kapitalisti nakupovať nechcú. Nesúhlasia ani s jej predajom. A to, že malý vlastník by mohol zarobiť pár korún, u nás nikoho nezaujímá," podotkol.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR sa oboznámi s oznámením EK. "Pripomienky vyhodnotíme a následne zaujmeme stanovisko," reagoval pre TASR hovorca rezortu Peter Hajnala.

Developeri majú platiť novú daň

(21.03.2015; Sme; mut. , Titulná strana , s. 1; Annamária Ondrejková, Jozef Čavojec)

Mestá opäť hovoria o poplatku za miestny rozvoj, z peňazí chcú financovať chodníky či parky

Zákon o predaji ornej pôdy cudzincom chcú sprísniť, mestá navyše volajú po novom poplatku.

BRATISLAVA. Smer opravuje ďalší zákon zo svojej dielne. Vlni sa rozhodol chrániť poľnohospodársku pôdu. Určil, ktorý pozemok nemôžu vlastníci predať cudzincom či developerom. Ani minister pôdohospodárstva, ani poslanci nepočúvali hlasy, že sa zákon dá obchádzať. Napríklad tak, že vlastníci sa budú tváriť, že pôdu posúvajú blízkym. Stačilo, ak príbuzenstvo deklarovali vyhlásením. Poslanci Smeru sa to chystajú teraz meniť. Podvodom chcú zabrániť od júla. Opozícia opakuje, že obmedzovanie predaja pôdy je protiústavné. Developerov mienia istým spôsobom regulovať aj mestá. Plánujú predložiť zákon, ktorým by mohli vybrať poplatok za miestny rozvoj. Platili by nielen developeri, ale aj obyčajní ľudia, čo si stavajú dom. Samospráva si od poplatku sľubuje, že získa peniaze na rozvoj územia v okolí výstavby. Stáva sa, že investor vybuduje bytovku, no nezaujímá sa o chodníky či parkoviská. "Poplatok by riešil problém jednostranných investícií," povedala hovorkyňa Bratislavy Ivana Skokanová.

Stanovisko a návrh opatrení

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, SPRAVODAJ, Agrárna samospráva , s. 6; Ing. MARGITA ŠTEFÁNIKOVÁ, Ing. ALEXANDER PASTOREK, Ing. MILAN SEMANČÍK)

Rada Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka (SZPM) na svojom zasadnutí, ktoré sa konalo 19. marca 2015 v Nitre, hodnotila súčasný stav v sektore prvovýroby mlieka na Slovensku, v Európskej únii i vo svete a jeho vyhlídky do budúcnosti. Následne bolo prijaté stanovisko SZPM a SPPK k súčasnému stavu v sektore

prvovýroby mlieka na Slovensku i v EÚ a návrh opatrení na zlepšenie situácie.

Členovia Rady SZPM pozitívne zhodnotili postoj ministra pôdohospodárstva SR Ľubomíra Jahnátka pri presadzovaní podporných opatrení v sektore prvovýroby mlieka, ktoré sú predmetom Plánu rozvoja vidieka a príslušnej národnej legislatívy. Ocenili skutočnosť, že pri prijímaní týchto opatrení zobral do úvahy, že prvovýroba mlieka predstavuje dôležitú súčasť rezortu pôdohospodárstva a významne sa podieľa na zamestnanosti na Slovensku.

Členovia Rady SZPM však na druhej strane konštatovali, že budúcnosť sektoru prvovýroby mlieka je napriek tejto podpore aj naďalej neistá. Dôvodom je výrazné navýšenie produkcie mlieka na európskom aj na svetových trhoch, ktoré spolu s embargom na vývoz mliečnych výrobkov z krajín Európskej únie do Ruskej federácie spôsobilo veľký pokles nákupných cien. Za ostatných 12 mesiacov sa na Slovensku zaznamenal ich pokles až o 6 centov na kilogram. Momentálne sa ceny mlieka dostali pod "magickú hranicu" 30 centov, čo je veľká hrozba pre slovenský sektor mlieka.

Pri priemerných výrobných nákladoch na mlieko na úrovni cca 40 centov a pri podpore 3,8 až 4,8 centa na kilogram vzniká pri súčasnej úrovni nákupných cien prvovýrobcom strata vo výške 5,2 až 6,2 centa na kilogram mlieka.

Odborné ekonomické analýzy ukazujú, že dôvodom týchto strát nie sú vysoké náklady, ale nízke príjmy. Slovenskí prvovýrobcovia trvalo dosťávajú za surovinu o 3 až 4 centy menej ako ich európski kolegovia. Zástupcovia spracovateľského priemyslu ako dôvod nízkych nákupných cien udávajú tlak obchodných reťazcov a zneužívanie ich dominantného postavenia na trhu. Analýzy SZPM odhaľujú skutočnosť, že napríklad obchodná marža na 1,5-percentné trvanlivé mlieko narástla za posledný rok až o 3,70 centa na kilogram mlieka, čo predstavuje nárast až o 20 %.

Rada SZPM skonštatovala, že tieto skutočnosti oslabujú konkurencieschopnosť sektoru prvovýroby mlieka na Slovensku a sú vážnou hrozbou pre jeho budúcnosť po zrušení mliečnych kvót.

Rada SZPM prijala aj rad opatrení, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu nepriaznivého stavu v sektore mlieka. Sú to tieto opatrenia:

1. Regulácia dodávok mlieka na európskej úrovni pri vzniku krízy na trhu s mliekom v EÚ, spôsobenej nadprodukciou mlieka

Vychádzame z toho, že rast spotreby mlieka vo svete predstavuje cca 2 % ročne. V EÚ spotreba stagnuje. Je teda predpoklad, že každé zvýšenie produkcie mlieka v EÚ nad úroveň spotreby spôsobí nadprodukciu a následne zníženie cien mlieka. Preto by sa mala nadprodukcija mlieka realizovať na svetových trhoch. Z hľadiska zachovania rovnováhy na trhu je však reálna len produkcia do výšky spotreby. Preto by sa mali v EÚ prijať opatrenia, ktoré by v čase nadprodukcije mlieka riešili zníženie dodávok mlieka tých krajín, ktoré zvýšili dodávky mlieka, a to podľa toho, akou mierou k tejto nadprodukciji prispeli.

2. Stanovenie minimálnej ceny nákupnej ceny mlieka

Minimálna nákupná cena mlieka by mala byť stanovená zo strany EÚ, a mala by byť na úrovni priemerných nákladov na výrobu mlieka v EÚ, a mala by byť aktualizovaná polročne.

3. Zvýšenie bezpečnosti prvovýrobcov prostredníctvom tzv. "záchranej siete" EÚ

Je potrebné zvýšiť intervenčnú cenu mlieka a mliečnych výrobkov, ktorá je v súčasnosti len na úrovni cca 60 % výrobných nákladov prvovýrobcov.

4. Znovu zavedenie exportných dotácií a/alebo podpora odbytu mlieka a mliečnych výrobkov na nových trhoch
5. Zlepšenie transparentnosti v reťazci mlieka a odstránenie nekalých praktík reťazcov na zabránenie zneužívania dominantného postavenia obchodných reťazcov prostredníctvom európskej legislatívy

6. Podpora v poistení príjmov pre prvovýrobcov mlieka

Prijatie opatrení na podporu poistenia príjmov proti výkyvom cien, výkyvom výrobných nákladov, extrémnym výkyvom počasia, chorobám zvierat a prípadným ďalším nepriaznivým udalostiam.

V tejto súvislosti SZPM zaslal ministrovi pôdohospodárstva list, v ktorom ho požiadal, aby pri rokovaniach na národnej aj európskej úrovni presadzoval navrhované opatrenia, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu nepriaznivého stavu v sektore mlieka.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora sa na budúcnosť mliečneho sektora pozerá s obavami. Od začiatku zastávala názor, aby sa mliečne kvóty zachovali aj v ďalšom období. Na liberalizovaný mliečny trh v EÚ totiž doplatia v prvom rade slovenskí prvovýrobcovia.

Podľa predsedu SPPK Milana Semančíka sú opodstatnené obavy z toho, že po 1. apríli 2015, po uvoľnení kvót, bude na Slovensku prebytok mlieka zo zahraničia, ktoré spôsobí ešte väčší tlak na ceny suroviny. Pri cenách mlieka, ktoré dnes chovateľom ani zďaleka nepokrývajú výrobné náklady, budú môcť ďalej len veľmi ťažko pokračovať vo svojej činnosti. Je preto otázne, do akej miery sa za takýchto podmienok podarí udržať chov dojníc na Slovensku.

Pokiaľ ide o systém kvót na mlieko, SPPK presadzuje status quo, a nepodporuje žiadne zmeny, pokiaľ ide o pokuty za nadprodukciju. SPPK ďalej tvrdí, že pokuty za nadprodukciju za kvóťový rok 2014/2015 by mali byť vrátené späť producentom mliečnych výrobkov.

Ak by bol prijatý návrh nariadenia Komisie o pokutách za nadprodukcii v sektore mlieka, len tretina zo sumy by sa vrátila späť k výrobcom mliečnych výrobkov.

Mlieko bude od apríla lacnejšie

(26.03.2015; Breznianske ECHO; č. 06, SLOVENSKO , s. 4; ANNAMÁRIA ONDREJKOVÁ)

Mlieka sa môže od apríla vyrábať v Európskej únii toľko litrov, na koľko si producenti trúfnu. Európska únia im už nebude brániť.

Lacnejšie mlieko, jogurty, maslo či syry. Od apríla by sme mohli dať za nákup týchto potravín v obchode menej peňazí. Zlacňovanie má priniesť uvoľnenie európskych kvót na produkciu mlieka. Zrušenie kvót bude znamenať vyššiu konkurenciu producentov, ktorých už nebude obmedzovať Európska únia v tom, koľko mlieka môžu vyprodukovať za rok. "Odhadnúť, o koľko pôjdu ceny mliečnych výrobkov nadol, je zatiaľ predčasné," povedal analytik obchodu Ľubomír Drahovský.

Budeme piť mlieko zo zahraničia?

Môže sa však stať, že Slováci budú v konečnom dôsledku piť viac mlieka z Poľska, Maďarska či Nemecka, alebo inej krajiny Európskej únie. Obavy z toho, že po apríli bude na Slovensku prebytok mlieka zo zahraničia, ktoré spôsobí ešte väčší tlak na jeho ceny, má aj predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Semančík. Toho sa výrobcovia najviac obávajú. "Všetko je v rukách spotrebiteľov, ktorí by mali uprednostňovať slovenské výrobky pred zahraničnými," konštatuje Margita Štefániková zo Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka. Prílišnému zaplaveniu našich obchodov zahraničným mliekom by rado zabránilo aj ministerstvo pôdohospodárstva. "Prioritou rezortu bude naďalej propagovať výrobky z domáceho trhu a klásť dôraz na ich zastúpenie v obchodných reťazcoch," hovorí Simona Lucia Horváthová z komunikačného odboru rezortu. Ministerstvo preto neočakáva enormný nárast zahraničných mliečnych výrobkov na slovenskom trhu. Nižšie ceny tešia spotrebiteľov, ale znepokojujú výrobcov. Ceny mlieka na Slovensku totiž výrazne ovplyvňuje globálny trh. Už teraz majú pocit, že mlieko je dosť lacné. "Môj subjektívny pocit je, že ceny mlieka začali umelo klesať od minulého roka, pretože v porovnaní so svetovými by mali byť vyššie," približuje Štefániková .

Krivda či šanca

Chovatelia znížením cien môžu mať problémy s dojnícami a je otázne, nakoľko sa za takýchto podmienok v budúcnosti udrží ich chov. K zrušeniu mliečnych kvót pristupujú skepticky aj českí poľnohospodári. Aj oni sa obávajú liberalizácie trhu. Tvrdia, že nedokážu konkurovať európskym cenám mlieka, dodáva Semančík. Kým menší slovenskí producenti mlieka vnímajú zrušenie kvót ako krivdu, iní ho vnímajú ako príležitosť.

Jedno je isté: mlieko je úžasným biznisom

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, Živočišna výroba , s. 28,29; PATRÍCIA DOLEŠOVÁ)

Blíži sa 31. marec a s ním aj termín zrušenia mliečnych kvót, ktoré limitovali produkciu mlieka v Európskej únii. V súvislosti s tým sa vynára mnoho otáznikov, očakávaní, naporúdzi sú rôzne prognózy, ako sa toto rozhodnutie premietne do života prvovýrobcov, spracovateľov, ale i spotrebiteľov. Na naše otázky odpovedá Ing. Ivan HRICA, výkonný riaditeľ Slovenskej holsteinskej asociácie (SHA) a Ing. Matúš KOHÚT, riaditeľ Zväzu chovateľov slovenského strakatého dobytku - družstvo (ZCHSSD).

Európska komisia rozhodla o zrušení kvót mlieka od 1. apríla ako odpoveď na rastúci dopyt po mlieku a mliečnych výrobkoch v EÚ a vo svete. Bude to podľa vás pre slovenského chovateľa pohroma, alebo to bude príležitosť?

I. Hrica.: "Ak sa na zrušenie kvót pozeráme čisto pragmaticky, poznajúc výkonnosť viacerých krajín EÚ, zrušenie kvót by sa podľa toho nás, na Slovensku, malo dotknúť citeľne. Dúfame, že to nepererastie do pohromy, spomínanej v otázke. Práve pred pár dňami malo Predstavenstvo SHA spoločné zasadnutie s Predstavenstvom Svazu chovateľa holštýnskeho skotu ČR, na ktorom boli prítomní aj ďalší odborníci. Jednou z najviac diskutovaných tém bola samozrejme otázka mliečnej kvóty. Musím podotknúť, že českí kolegovia sú oproti nám predsa len optimistickejší. Pri diskusiách ma zaujala myšlienka vyslovená jedným skúseným a vynikajúcim slovenským odborníkom: "Naozaj si tu na Slovensku myslíme, že od 1. apríla niekto na západe otvorí kohútik a na Slovensko sa bude valiť prúdom mlieko?" Hysteria nám v žiadnom prípade nepomôže. O zrušení kvót sme vedeli dostatočne dlho. Ako sme dokázali využiť tento čas, nám za pár dní začne napovedať reálny vývoj. Všetci sme netrepežliví v očakávaní, už nech to naplno vypukne. Jedno je isté: mlieko je úžasným biznisom a boj o trhy naberá na obrátkach. Z celosvetového pohľadu má EÚ až 22-percentný podiel na produkcii mlieka a 32-percentný podiel na trhu so syrom a sušeným mliekom. Pre porovnanie, USA sa podieľajú 13 % na celosvetovej produkcii, ale ich možnosti a príprava sú obrovské. Odborníci predpokladajú zvyšovanie produkcie mlieka, čo predznamenáva jeho hromadenie a zostrený boj o odbytištia."

M. Kohút.: "Na túto otázku pravdepodobne neexistuje jednoznačná odpoveď. Pokiaľ mám nejaké informácie, tak väčšina slovenských producentov umiestňuje svoje mlieko na domáci trh, resp. pre domáce

mliekarnie a len malé percento produkuje mlieko pre zahraničie. Nemyslím si, že zrušenie kvót bude pre našich chovateľov príležitosť, pretože sme veľmi malým hráčom na trhu. Skôr to vidím na tú pohromu, ktorá sa už asi začala, pretože výkupná cena za kg mlieka začala od decembra postupne klesať a už teraz majú niektorí 0,26 - 0,27 eura za kg."

Kým chovateľsky silné krajiny sa na toto obdobie cieľavedome pripravovali a investovali do možností okamžitého zvýšenia produkcie mlieka, u nás išlo spravidla skôr o extenzívne prípravy a o akýsi prirodzený vývoj, v rámci ktorého stavy dojníc klesali a z hry postupne vypadávali najslabší chovatelia dojníc...

I. Hrica: "Chovateľsky vyspelé krajiny nič neponechali na náhodu a intenzívne využívali všetok čas do spustenia dňa "D". Zoberme napríklad rozhodujúce krajiny z pohľadu EÚ - Nemecko, Francúzsko a Veľká Británia produkujú až 50 % európskeho mlieka. A za nimi je ďalší sled krajín s obrovskými skúsenosťami ako Holandsko, Dánsko, Španielsko, Taliansko a pozor na Poľsko, ktoré sa pustilo do investovania s vehemenciou jemu vlastnou. Rozsiahle investície do špičkových technológií a celého podporného servisu sú samozrejmosťou, snaha o zvýšenie efektivity výroby sa stala primárnou. Snaha byť pripravení a produkovať lacnejšie je podporovaná aj zvyšovaním stavov dobytka v týchto krajinách. Je to markantné, ak si pozrieme významné zvyšovanie počtu dojníc na jednu farmu, dokonca aj v krajinách s typicky rodinnými farmami - Holandsko, Poľsko.

Celkový vývoj je jasne charakterizovaný úbytkom fariem, ale nárastom počtu zvierat na farmu. V tomto smere EÚ vysoko zaostáva za USA, kde sa priemerný stav na farmu blíži k 200 dojniciam a raketovo stúpa naďalej. USA síce vyprodukovali "len" 13 % celosvetovej produkcie, ale ich schopnosť rásť je obrovská. Svoje zohráva aj líderstvo v genetike a ich pragmatický pohľad na genetické inžinierstvo. Zaujímavá je správa z Írska. Schválili si stratégiu, ktorej súčasťou je 50-percentné navýšenie produkcie mlieka do roku 2020. Svet okolo nás je teda pripravený.

Ako sme pripravení my? My sme tradične konzervatívnejší, zrejme si musíme veci viac premyslieť a niekedy sa spoliehame, že sa to nejako "vyvrbí". Naším chovateľom nenapomáhal systém podpôr od nášho vstupu do EÚ, pretože v podstate znevýhodňoval celú **živočíšnu výrobu**, vrátane dojníc. Myslím, že je možno malým zázrakom, že za takýchto podmienok sú chovatelia, ktorí stále veria a chcú. Žiaľ, ich rady rednú, veď na Slovensku produkuje mlieko už len okolo 650 subjektov. Ak k tomu prirátame dlhodobú stratu z produkcie mlieka, finančnú podvýživnosť, tradične nízku cenu mlieka, jednu z najhorších spotrieb mlieka v EÚ, zdá sa, že môžeme byť právom ohrození. Pripomeňme si, že Slovensku sa dlhodobo nedarí naplniť našu kvótu, a to dosť výrazným spôsobom, pritom nám pridelenú kvótu sme brali pri vstupe do EÚ s veľkou nevdôľou. Realitou zrejme bude, že trh opustia viacerí slovenskí producenti, na druhej strane to bude možno pre ďalších príležitosť. Pritom všetkom máme aj zopár výhod, ktoré nie sú zanedbateľné. Jednou z nich je koncentrácia dojníc na farmu, kde patríme k absolútnej európskej špičke. Čo by mnohí za tento fakt dali (pozor len, aby sme nepracovali na jej znižovaní). Ďalšou je prírodný charakter našej krajiny, ktorý nás priam predurčuje k chovu dobytka."

M. Kohút: "Áno máte pravdu, už v roku 2008 sme zaznamenali prvé náznaky pre posilnenie produkcie najmä v Nemecku a Rakúsku, ale a j v iných krajinách, ktoré sme navštívili a kde začali postupne technologicky pripravovať farmy na väčší počet dojníc. Na druhej strane je pravda, že podpora najmä živočíšnej výroby bola a je veľmi ďaleko od podpory, ktorá je už niekoľko rokov u nás. Tam bol chov dojníc prioritou stále, u nás ňou začal byť len minulý rok a už minule som povedal, že žiaľ je asi neskoro. Paradoxne vlak nám ušiel už na začiatku, a to pri vstupe do EÚ. Nie som pesimista, ale realita nám ukázala, že u nás sa za to, že chovateľ má nejaké stavy dojníc neodmeňuje, skôr je postihovaný zo všetkých strán."

Európska komisia deklaruje, že "hladké pristátie" mliečnych kvót je na dobrej ceste, nevylučuje prípadné výkyvy na trhu, ale nevidí dôvod pre zavádzanie nových nástrojov na reguláciu trhu. Napriek tomu vznikajú obavy z toho, aby sa nezopakovala kríza z rokov 2008 - 2009, keď sa ceny mlieka zrútili na historické minimá, keď na prebytkoch mlieka členské štáty EÚ prerobili milióny eur. Je pripravený nejaký model, ako reagovať v čase krízy, keď nastane prebytok mlieka?

I. Hrica: "Skutočne neviem, čo si mám myslieť o "hladkom pristátí" mliečnych kvót. Človeka niekedy fascinuje vynaliezavosť EÚ úradníkov, s akou pomenúvajú niektoré problémy. Samotný názov vyzerá tak upokojujúco, že človek by si myslel, veď o nič nejde. Pritom je jasné, že dôjde k zvýšeniu produkcie mlieka, jeho hromadeniu, ostrému boju a s tým súvisiacemu dôsledku, koncentrovaniu výroby a úbytku chovateľov. Možno budeme svedkami znovuzrútenia cien mlieka, ktoré je najväčším našim strašiakom. Zaznievajú už aj hlasy, ktoré hovoria, že časom sa k inej forme regulácie trhu vrátíme. Všetko je to ale teoretizovanie, vyčkajme, čo prinesie čas."

M. Kohút: "Predpokladám, že myslíme model na zvládnutie prípadných problémov u nás. Nie, o žiadnom neviem, a ak niekto vie, veľmi rád si ho vypočujem. Myslím, že tá otázka by mala byť smerovaná iným."

Pripravovaná dohoda o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve má uľahčiť výmenu tovarov a služieb medzi dvoma najväčšími ekonomikami sveta EÚ a USA. V prípade prijatia dohody by to znamenalo otvorenie európskeho trhu americkým potravinám, čo môže byť problém pre EÚ, teda i pre nás. Chovatelia dobytka napríklad upozorňujú, že ak porastie dovoz hovädzieho mäsa z USA do Európy, jeho priamym dôsledkom bude pokles vývozu slovenskej hovädziny do starých členských štátov EÚ. Obavy sú aj

v uznání štandardov potravinovej bezpečnosti. Ťažko si predstaviť, že v USA sa prispôbia náročnejším európskym normám a nebudú sa domáhať väčšej akceptácie ich štandardov...

I. Hrica: "O pripravovanej dohode o transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve ekonomík USA a EÚ sa dozvedáme akosi príliš potichu a tajuplne. Minimálne časť Európanov to môže znepokojovať. Možnosť úplného otvorenia európskeho trhu americkým potravinám môže byť problém. Je tu množstvo otázok- normy, štandardy, bezpečnosť potravín a tak ďalej. Znepokojujúce sú v každom prípade informácie o arbitrážnych súdoch, podriaďovaní jurisdikcie a podobne (presakujú znepokojujúce správy o obchodnej zmluve Austrália - USA). Vzhľadom na to, že nemáme dostatok relevantných informácií, môžeme len špekulovať. V každom prípade by sme očakávali pri takých zásadných otázkach väčšiu mieru informovanosti."

M. Kohút: "Áno, myslím, že takú predstavivosť nemáme a majú ju práve Američania, a žiaľ, oni podmienky diktujú, takže musíme len dúfať, že slovenský spotrebiteľ nedá prednosť kvázi "americkým výrobkom" tak, ako to v poslednej dobe ukazoval poľským a maďarským. Aj keď je pravda, že už ich dávno konzumujeme..."

Budúcnosť bude patriť tým, ktorí dokážu konkurovať. V čom sú zásadné rezervy v našich chovoch?

I. Hrica: "Napriek všetkým ťažkostiam, nemusíme byť až takí pesimistickí. Nájdu sa totiž dôvody, ktoré svedčia o tom, že aj u nás sú chovatelia, ktorí dosahujú vynikajúce výsledky.

A ak by mali tie isté podmienky ako mnohí vyspelí farmári pôvodných krajín EÚ, mohli by sme byť ešte optimistickejší. Vyrástla u nás chovateľská špička, ktorá je už teraz svojimi výsledkami konkurencieschopná. Na škodu veci nie je až taká široká, ale mohla by poslúžiť ako dobrý príklad tým, ktorým sa až tak nedarí. Je pravda, že ak chceme konkurovať, musíme zlepšiť viaceré zootecnické ukazovatele, s ktorými už viac rokov bojujeme.

Zásadný problém spočíva v tom, že nedokážeme dostatočne využiť genetický potenciál, ukrytý v našich stádach. Krátky produkčný vek, nedostatočná priemerná denná celoživotná úžitkovosť, vysoké brakovanie, pokulhávanie v reprodukčných ukazovateľoch sú ukazovatele, ktoré nás ekonomicky ničia. Je to obrovská výzva a jedine v prípade, že dosiahneme lepšie výsledky, sa môžeme počítať medzi tých, ktorí zostávajú v hre. Precíznejšie sa musíme venovať tvorbe príparoacích programov, je to úžasná investícia do budúcnosti. Dnes si vďaka ponuke našich inseminačných spoločností môžeme dopriať skutočne špičkovú genetiku. Široká paleta špičkových býkov, sexovaných inseminačných dávok a hlavne genomických býkov je obrovskou možnosťou. Čo však nutne potrebujeme, sú investície do špičkových technológií, ktoré nám umožnia konkurovať. Tu žiaľ, veľmi silne zaostávame, a ak nezachytíme vlak, tento nám definitívne odíde. Viac treba investovať aj do poľnohospodárskeho školstva, ktoré má obrovské problémy a odchádzajúcu generáciu pomaly nemá kto nahradiť."

M. Kohút: "Som toho názoru, že viacero chovateľov má značné rezervy, a to najmä v technologickom vybavení a v zootenickej praxi. Na druhej strane však musím povedať, že úroveň chovov za posledných 10 rokov išla rapídne hore, a to nielen po stránke zvyšovania úžitkovosti, reprodukcie budovania technológií, ale najmä životných podmienok zvierat. Máme veľmi dobré, chovateľsky vyspelé podniky, ktoré nečakajú na nejaké trendy, ale sami tie trendy tvoria. Samozrejme stále existuje aj druhá stránka mince, a tou sú podmienky a prostredie, v ktorých svoje plány realizujete. Ak je vám prostredie naklonené, napredujete a konkurujete. A ak vám nepraje, tak napredujete pomalšie a tým strácate možnosť konkurovať."

Ďalší osud chovu dojníc na Slovensku nie je len v rukách chovateľov, ale ide ruka v ruke s podmienkami, ktoré chovateľovi vytvorí štát. Či obstojí naša živočíšna výroba v tomto novo vytvárajúcom sa prostredí, bude zrejme závisieť aj od podpory štátu tomuto odvetviu...

I. Hrica: "Žiaľ, je to tak, že osud chovu dojníc nezávisí už len od chovateľa, aj keby by mal sebe lepšie výsledky. Bez celkovej premyslenej podpory štátu a vytvorenia podmienok na podnikanie v tomto odvetví, nebude ďalej zrejme možné konkurovať. Právom očakávame maximálnu možnú podporu, keď, ak nie teraz. V novom rozpočtovom období je plánovaná väčšia podpora dojníc, čo je potešiteľné. Či to však bude stačiť, ukáže čas. Chov dojníc na Slovensku má budúcnosť jedine v prípade, že ruka v ruke spolu pôjdu vynikajúce výsledky chovateľa a stabilná rozumná politika a podpora štátu. Verme, že tomu tak bude."

M. Kohút: "Myslím si, že akékoľvek odvetvie si zasluži maximálnu podporu štátu, avšak ľudia konzumujú živočíšne a rastlinné produkty, nie súčiastky do automobilov či zbraní. Peniaze z európskeho balíka sú síce zaujímavé, ale ak predpokladáme, že chovateľ naplní všetky podmienky pre získanie dotácie a dostane na dojnicu okolo 350 - 370 eur, tak sa dostane zasa len do straty, pretože strata na dojnicu predstavuje cca 500 - 550 eur. Výrobné náklady na 1 kg mlieka predstavujú zhruba 0,40 eura a výkupná cena mlieka zasa ide nadol a priemerná výkupná v minulom roku bola niekde na úrovni 0,30 eura. Práve tu vzniká priestor pre štátnu pomoc a neverím, že jej tohtoročná výška bude dostatočná na vykrytie strát v živočíšnej výrobe. Som si istý, že existujú len tri možnosti. Prvou je možnosť dorovnania európskych platieb pre našich farmárov na výšku ako majú okolité štáty, druhou je nájdenie finančnej podpory v rámci štátnej pomoci a tou treťou je asi tá najľahšia - a to je prestať chovať a pestovať. Takže na základe tohto si nemyslím, že by sme mali v rámci rastlinnej a **živočíšnej výroby** na Slovensku čakať nejaký obrovský zvrät k lepšiemu, ale skôr naopak."

Obsadili všetky pavilóny

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, Titulná strana , s. 1; BOHUMIL URBÁNIK)

Každý ďalší ročník veľtrhu Agrosalón je väčší, a stúpa aj odborná kvalita

Približne 140 vystavovateľov sa zúčastní na 5. ročníku Medzinárodného poľnohospodárskeho veľtrhu Agrosalón 2015, ktorý sa v tomto týždni uskutoční v Nitre. Organizátori očakávajú približne 15-percentný nárast počtu vystavovateľov a úmerne s tým i rast obsadenej výstavnej plochy.

BRATISLAVA. Odznelo to na tlačovej besede, ktorú zorganizovali predstavitelia š.p. Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra v uplynulom týždni v Bratislave.

Riaditeľ š.p. Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra Eduard Krcho vo svojom vystúpení uviedol, že vo firme ešte pred pár rokmi hľadali miesto ako pre výstavu Agrokomplex tak aj pre Agrosalón. "Bolo aj zložité obdobie, ale nakoniec sme to miesto pre obe podujatia našli," konštatoval E. Krcho.

Zdôraznil, že kým Agrokomplex sa vyprofiloval ako všeobecnejšia výstava, ktorá má ambíciu osloviť širšiu poľnohospodársku verejnosť ale aj mestskú populáciu, Agrosalón je určený skôr pre odborníkov a špecialistov na poľnohospodársku techniku. O správnosti novej profilácie oboch podujatí svedčí podľa E. Krcha aj skutočnosť, že "každý ďalší ročník veľtrhu Agrosalón je svojím rozsahom väčší, a stúpa aj odborná kvalita tohto podujatia".

Vystavovatelia si tohto roku na Agrosalóne prenajali spolu 24 tisíc štvorcových metrov výstavnej plochy, z toho podstatnú časť - približne 16-tisíc štvorcových metrov - predstavuje krytá výstavná plocha.

"Tohto roku sme zaplnili všetky všetky disponibilné pavilóny, dokonca aj halu N, ktorá bola pri ostatnom ročníku Agrosalónu neobsadená," uviedol E. Krcho.

Podstatná časť veľtrhu bude patriť domácim firmám, ktoré obchodujú s poľnohospodárskou technikou, presnejšie sú zastúpeniami zväčša renomovaných zahraničných znaciak v Slovenskej republike.

"Výroba poľnohospodárskej techniky je v rámci Slovenska veľmi, veľmi malá," uviedol v tejto súvislosti prof. Ján Jech, prezident Združenia dodávateľov pôdohospodárskej techniky v SR - AGRION.

AGRION patrí k veľmi dôležitým hráčom na Agrosalóne. Veď myšlienka organizovať samostatný špecializovaný veľtrh poľnohospodárskej techniky vznikla pred rokmi práve v radoch tohto združenia. A aj medzi vystavovateľmi na tohtoročnom Agrosalóne budú hrať významnú úlohu členské podniky AGRION -u. Zo 101 slovenských vystavovateľov, ktorí prichádzajú vystavovať do Nitre, 48 podnikov je združených v AGRION -e.

"Až na tri výnimky sa na veľtrhu tohto roku aktívne predstavujú všetky naše členské podniky, ktorých je spolu 51," uviedol prof. J. Jech.

Zo zahraničných vystavovateľov bude mať početné najväčšie zastúpenie Česká republika, odkiaľ do Nitre príde 22 firiem, a pozornosť bude určite pútať aj oficiálna účasť predajcov poľnohospodárskej techniky z Maďarskej republiky, ktorí na Agrosalóne obsadia 1 200 štvorcových metrov výstavnej plochy.

Gazdovia kvôli premnoženej zveri uvažujú o skončení farmárčenia

(27.03.2015; Televízna stanica STV 2; Hírek - správy; 16:27; por. 2/5; Bartók Csaba / Takács Krisztina)

Takács Krisztina, moderátorka:

"V niektorých regiónoch je tak premnožená zver, že mnohí gazdovia uvažujú o skončení farmárčenia. Situáciu nezlepšilo ani zvýšenie počtov zveri určenej na odstrel. Problém by pomohla riešiť transformácia systému agrárnej podpory."

Bartók Csaba, redaktor:

"Pri 40-kilometrovom úseku frekventovanej cesty medzi Moldavou nad Bodvou a Rožňavou je bežné vidieť 50 - 80 členné stáda jelenej a srnčej zveri. Na severnejších územiach sa už poľnohospodárska výroba zrušila, preto sa zver sťahuje za obživou južnejšie, resp. ju sem vyhánajú aj premnožené vlky."

Bacskai Árpád, Hrhov:

"Ulovíme približne trojnásobný počet zveri než pred pätnástimi rokmi, tento rok sme ulovili vyše dvesto kusov divej zveri."

Bartók Csaba:

"Spoločnosť Arvid hospodári na 430 hektároch. Obilie pestujú na 100 hektároch, pričom rátajú s tým, že zver im spôsobí 30 percentné škody."

ifj. Bacskai Árpád, poľnohospodár, Hrhov:

" Pestovať kukuricu, repku či strukoviny je rizikové, keďže ich vegetačné obdobie je pomerne dlhé, teda viac sa v nich zdržiava zver a rastú aj škody."

Bartók Csaba:

"Miestni farmári sa sústreďujú n jarnú sejbu, aby kultúrne plodiny boli na poli čo najkratšie."

Väčšina predávaných potravín sú už slovenské

(30.03.2015; Pravda; mut. , správy ekonomika , s. 10,11; Jozef Sedlák)

Slováci viac nakupujú slovenské potraviny ako pred tromi rokmi a viac im aj dôverujú. Do týchto slov zhrnul základnú zmenu na trhu potravín i v správaní sa jeho kľúčových hráčov spotrebiteľov minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Ľubomír Jahnátek. Zdôraznil, že slovenský systém kontroly bezpečnosti potravín bol po druhý raz za sebou vyhodnotený ako najlepší v celej Európskej únii.

Ako hodnotíte súčasný trh s potravinami z hľadiska ponuky a predaja domácich a zahraničných výrobkov?

Podiel slovenských potravín predaných v obchodných reťazcoch, kde sa uskutoční 90 percent všetkých nákupov, dosiahol druhý raz po sebe úroveň 63 percent. Keď som nastúpil do funkcie ministra, pohybovala sa ponuka slovenských potravín v rôznych prieskumoch okolo 46 percent. Potešiteľné je, že stúpli predaje mäsa a mäsových výrobkov, ako aj pekárenských a mliečnych produktov. Ide o rozhodujúce komodity z hľadiska zvýšenia potravinovej sebestačnosti Slovenska.

Ľudia sa čoraz viac pýtajú, či potraviny, ktoré si kupujú, neohrozujú ich zdravie a či naozaj obsah ovocnej, mäsovej či inej cennej zložky zodpovedá tomu, čo deklarujú etikety. Aký je výsledok kontrol?

Kvalita a bezpečnosť potravín sú spojené nádoby. Kvalitu potravín (slovenských) hodnotíme priebežne počas celého výrobného procesu, najmä však v čase predaja potravín, práve tak ako všetky hygienické a bezpečnostné normy. Pokiaľ ide o vysledovanie rôznych zdravotných rizík, s istotou to dokážeme urobiť pri slovenských potravinách. Slovenský systém kontroly bezpečnosti a kvality potravín z farmy až na stôl spotrebiteľa bol vyhodnotený už druhý raz ako najlepší v celej Európskej únii. Z toho vyplýva, že spomedzi všetkých predávaných potravín sú slovenské najbezpečnejšie, a keďže sú najbližšie k spotrebiteľovi, sú aj najčerstvejšie. Určite vieme garantovať zdravotnú bezchybnosť slovenských potravín, čo sa o dovozových, kde sa spoliehame na pečiatky partnerských potravinových dozorov, nedá vždy povedať.

Možno všetky výrobky v slovenských obaloch považovať za slovenské? Nejde niekedy len o šikovne prebalené potraviny z dovozu?

Nespochybniteľnou slovenskou potravinou je tá, ktorej udelili Značku kvality SK. Takýto výrobok musí obsahovať aspoň 75 percent slovenskej suroviny okrem vody. Zatiaľ sa však Značkou kvality SK, ktorá prihliada na nadpriemerné kvalitatívne vlastnosti, hrdí len jedna tretina slovenských potravín. V predaji sú však aj ostatné slovenské potraviny, ktoré prirodzene spĺňajú všetky požiadavky legislatívy. Ešte krátke vysvetlenie k prieskumom zisťujúcich postavenie slovenských potravín na trhu.

Prosím. Ľudí to zaujíma, pretože výsledok prieskumu vždy zodpovedá zvolenej metodike. Aká je vaša?

Za slovenskú potravinu považujeme tú, ktorá má na obale napísané Vyrobené na Slovensku. Kým v našej štatistike hovoríme o predaných potravinách, ostatné prieskumy vyjadrujú podiel slovenských potravín vystavených na pultoch atď. Naš spôsob zisťovania predaja národných potravín prevzala aj Česká republika, čo hovorí o jeho objektívnosti.

Od prvého apríla sa spotrebiteľia dozvedia pôvod všetkých druhov mäsa. Myslíte, že sa tým definitívne končí éra tzv. prebaľovačov, teda firiem, ktoré dovážané mäso vydávali za slovenské?

Dúfam, že áno. Od apríla bude viac ako 300 podnikov, ktoré pracujú s dovážanou surovinou, podliehať sprísnenému režimu kontroly. Každá z týchto spoločností musí 24 hodín dopredu oznámiť, aký druh a aké množstvo potraviny dovezla zo zahraničia, koľko času jej potrvá spracovanie. Potravinárski inšpektori budú tieto prevádzky kontrolovať bez ohlásenia. Týmto by sme mali minimalizovať podiel potravín, ktoré sú z dovozu a vydávajú sa za slovenské.

Slovensko dováža viac ako polovicu z ročnej spotreby bravčového mäsa. Môžu si byť spotrebiteľia pri kúpe slovenských klobás, salám či párkov istí, že sú vyrobené z mäsa slovenských ošípaných?

Nuž, bravčové z dovozu v slovenských výrobkoch sa nedá vylúčiť, viaceré z nich ho naozaj obsahujú. Jednak naša domáca výroba upadla, jednak zahraničie neraz ponúka bravčové za dampingové ceny. Veci sa však menia. Nedávno za našej spoluúčasti chovatelia, mäsiari aj obchodníci dospeli o. i. k dohode o jednotnom označení pôvodu mäsa vyrobeného na Slovensku. Zhodli sme sa aj na zvýšenej propagácii slovenského bravčového, veď ide o najpopulárnejší druh mäsa medzi obyvateľstvom. Pritom mäso zo slovenských chovov ošípaných je z hľadiska zdravia konzumenta bezpečnejšie, ako bravčové z dovozu.

Všetci ministri poľnohospodárstva členských krajín EÚ spotrebiteľom vravia: Naše potraviny sú najlepšie. O čo sa opierate pri tvrdení, že slovenská bravčovina je lepšia ako tá z dovozu?

O zistenia Európskej agentúry pre liečivá, ktorá vlani skúmala používanie antibiotík v chovoch ošípaných. Slovensko spomedzi 28 členských krajín skončilo v prvej sedmičke krajín s najnižšou spotrebou antibiotík na farmách ošípaných, keď v prepočte na kilogram hmotnosti ošípanej bolo použitých 43,2 miligramu liečiv. Na porovnanie Holandsko malo spotrebu 74,9 mg/kg, Česko 79,8 mg/kg, Poľsko, kam ľudia neváhajú cestovať na potravinové výlety, použilo 132,2 mg/kg. Za zmienku stojí Nemecko (204,8) a Španielsko s dávkou 242 mg/kg. A z týchto krajín niektoré slovenské mäsokombináty bravčové mäso dovážajú.

Čo z tejto tabuľky vyplýva?

To, že na slovenských farmách panujú lepšie chovateľské podmienky, máme lepšiu výživu zvierat, väčšie pohodlie prasiat. Z týchto dôvodov sú zvieratá celkovo zdravšie, a preto je aj mnohonásobne nižšia spotreba antibiotík. Rozhodne tieto merania hovoria o tom, aby sa ľudia zaujímali o pôvod mäsa a dožadovali, sa aby obchodníci objednávali slovenskú bravčovinu. Bol by to impulz pre oživenie chovov ošípaných.

V rámci nového plánovacieho obdobia ste farmárom, ktorí zainvestujú do živočíšnej výroby, zvýšili podpory. Dosiahne Slovensko obrat v produkcii mäsa do roku 2020?

V roku 2020 plánujeme mať 80-percentnú sebestačnosť v produkcii kľúčových potravín. Urobíme všetko pre to, aby sa tento zámer podarilo zrealizovať. To pri bravčovom mäse znamená zvýšiť stavy ošípaných zo súčasných 700-tisíc zvierat na 1,2 milióna a ešte lepšie na 1,4 milióna ošípaných. Novou dotačnou politikou na to vytvárame podmienky. Na ťahu sú teraz farmári, aby ich využili.

K citlivým odvetviam patrí aj ovocinárstvo a zeleninárstvo, kde takisto smerujete vyššie podpory. Budeme mať viac vlastného ovocia a zeleniny?

Čerstvé vitamíny nedopestuje vláda, môžeme však prostredníctvom legislatívy zmeniť podnikateľské prostredie. Dôležité je správne motivovať. V tradičných zemiakarských oblastiach Slovenska, akými sú Liptov, Spiš, Šariš, sa takmer prestali pestovať zemiaky. Doteraz v tzv. integrovanej produkcii zemiakov poľnohospodári nedostávali žiadnu podporu, od 1. januára tohto roku dostanú 300 eur na hektár. Malo by to prebudiť záujem o pestovanie zemiakov aj na severe Slovenska. V ovocinárstve v konvenčnej produkcii zvyšujeme podporu z 50 na 134 eur v prepočte na hektár a v zeleninárstve narastie hektárová podpora z 50 na 143 eur, pri ekologickej produkcii sa zvýši podpora až na 666 eur priemerne na hektár. To sú podľa mňa naozaj motivačné podpory.

V apríli sa skončia v Európskej únii mliečne kvóty. Nezaleje Slovensko lacné zahraničné mlieko?

Rátali sme s touto situáciou a kým v starom programovacom období bola podpora na jednu dojnica 81 eur, od začiatku tohto roku sa zvyšuje na 379 eur. Významne stúpli podpory aj pre ostatné kategórie dobytky, čo by malo stabilizovať výrobu mlieka a vôbec chov dobytky na Slovensku. Rovnako idú dotácie aj do obnovy chovov ošípaných.

Slovenské poľnohospodárstvo starne. Priemerný vek pracovníkov je takmer 50 rokov. Omladíte ho lákavými 50-tisíceurovými podporami pre mladých farmárov?

Nie som jasnovidec, ale pri predstavovaní Programu rozvoja vidieka na roky 2014 až 2020 sme sa na celom Slovensku stretli s obrovským záujmom mladých ľudí podnikáť na pôde. Ak má mladý človek skutočný záujem o poľnohospodárstvo, má teraz veľmi dobrú šancu začať podnikáť. Môže dostať štartovací kapitál 50-tisíc eur, pričom 70 percent tejto sumy získa hneď po tom, čo mu Pôdohospodárska platobná agentúra schváli jeho podnikateľský plán. Ak má uchádzač o podporu nejakú vlastnú či prenajatú poľnohospodársku pôdu, môže od SPF dostať do prenájmu ďalšie pozemky až do výmery 28 hektárov. Začínajúci farmár okrem toho dostane vyššiu platbu na plochu pôdy o 60 eur na hektár oproti zabehnutej farme, čiže v aktuálnom plánovacom období dostane mladý farmár nie 130, ale až 190 eur priemerne na hektár tzv. SAPS platby. A pokiaľ sa pustí do realizácie tzv. projektových výziev, môže rátať s bonifikáciou 10 až 20 percent. Uvidíme, koľko mladých absolventov všetkých typov poľnohospodárskych škôl sa uchytí po škole v tom, čo vyštudovali. Takéto dobré štartovacie podmienky na samostatné podnikanie neponúka žiadne iné odvetvie ekonomiky.

Čakajú nás veľkonočné sviatky. Za aké ceny budú nakupovať potraviny spotrebiteľia?

Neočakávame žiadne zvýšenie cien potravín. Pokiaľ ide o poctivosť predaja, zintenzívnili sme kontrolu tradičných veľkonočných výrobkov. Inšpektori sú už v teréne. Za výrobu a predaj nepoctivých potravín stihne každého, kto sa o niečo také pokúsi, primeraný trest.

Prednáška v úrodnom kraji

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, SPRAVODAJ, Agrárna samospráva, s. 6; JANA HOLÉCIOVÁ)

Po Krajských informačných dňoch, organizovaných MP RV SR, sa iniciatívy vo vzdelávaní roľníkov ohľadom nových pravidiel chopila aj samotná poľnohospodárska samospráva. Dňa 18. 3. 2015 totiž Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora (RPPK) Trnava v spolupráci s regionálnymi komorami v Senici a v Galante zorganizovali v Jaslovských Bohuniciach stretnutie poľnohospodárov so zástupcami ministerstva pôdohospodárstva.

Približne 170 poľnohospodárov z tamojšieho regiónu, patriaceho k najúrodnejším v krajine, si prišlo vypočuť najnovšie informácie, ktoré v týchto dňoch predstavilo MP RV SR v rámci aktuálneho programovacieho obdobia na roky 2014 - 2020. Podľa predsedu RPPK Trnava Olivera Šiatkovského bol najväčší záujem spomedzi roľníkov o otázky, súvisiace so zazeleňovaním (greeningom): "Určite nikdy nebude všetko všetkým jasné. Veľká väčšina vecí je už známa. Na škodu vecí je však to, že o niektorých záležitostiach už mali poľnohospodári vedieť na jeseň, pretože už na jeseň sa začala zakladať nová úroda. Časť podnikov bude postihnutých v tom zmysle, že na jeseň postupovali inak. Teraz sa však musia

prispôbiť dnešnej realite, a pestovať plodiny podľa toho, ako sa určilo už po novom."

Otázky SPPK k uplatňovaniu Nariadenia vlády SR č. 342/2014

Krátko pred stretnutím v Jaslovských Bohuniciach zverejnilo MP RV SR nariadenie k priamym platbám. Keďže členovia SPPK posielali ministerstvu v rámci pripomienkovania viaceré otázky, súvisiace s usmernením, po prednáške v Jaslovských Bohuniciach sme k niektorým z nich oslovili Františka Círiu, riaditeľa Odboru priamych platieb a správnych činností MP RV SR.

* Ako budú vyplácané priame platby v prípade tzv. zmluvnej pastvy, spočívajúcej v tom, že viacero vlastníkov a zároveň držiteľov, z ktorých niektorí poberajú priame platby, dá svoje ovce na pastvu za úplatu na určité obdobie na farmu len jednému držiteľovi?

"Práve tejto situácii má zabrániť novelizácia vyhlášok o identifikácii a registrácii zvierat. My od tohto roku robíme zmenu držiteľa preto, aby bolo jednoznačné, kto je zodpovedný za dané zvieratá. Od tohto roku by malo byť neprípustné, aby za jedno zviera bolo zodpovedných viacero držiteľov. Podľa nás to doteraz nebolo v súlade s európskou legislatívou, preto sme to upravili. Európska smernica o identifikácii a registrácii zvierat hovorí, že držiteľom môže byť akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá je zodpovedná za zvieratá či už trvalo alebo dočasne, vrátane ich dopravy, resp. obchodovania s nimi, ale smernica nepripúšťa, aby za jedno zviera bolo zodpovedných viacero držiteľov."

* Ako sa bude postupovať, ak mladý farmár podnikal v minulosti, neskôr podnikanie zrušil, a začne nanovo podnikáť v roku 2015? Bude považovaný za novo začínajúceho podnikateľa?

"Pre potreby priamych platieb platia iné pravidlá ako pri projektových opatreniach PRV. Mladého farmára bude platobná agentúra posudzovať v závislosti od právnej formy, či prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik. Pokiaľ už v minulosti fyzická osoba prevádzkovala poľnohospodársku činnosť - napríklad ako súkromne hospodáriaci roľník - z toho je jednoznačné, že toto bol najvyšší predstaviteľ podniku, ktorý mal nárok na riadenie podniku, mal nárok na časť zisku. Pokiaľ ešte neuplynulo 5 rokov medzi prvým založením podniku a prvým podaním žiadosti o mladého poľnohospodára, ešte bude mať nárok na platbu.

Pri právnickej osobe pokiaľ pred 4 rokmi mal v rámci právnickej osoby nejaký podiel, ale nebol rozhodujúcou fyzickou osobou, teda neriadil ju a ani nemal nárok na viac ako 50 % zo zisku spoločnosti - má sa za to, ako keby teraz prvýkrát zakladal poľnohospodársky podnik, a bude mať nárok na platbu ešte plných 5 rokov."

* Môže sa za oblasť ekologického záujmu alebo úhoru považovať plocha po vymrznutých ozimínach a repke ozimnej? Ak áno, za akých podmienok?

"My stanovujeme ako podmienku toho, aby bol úhor zahrnutý do 5 % oblastí ekologického záujmu, mať túto plochu celoročným úhorom od 1. 1. do 31. 12. v kalendárnom roku. Jedinou výnimkou je, ak žiadateľ má v úmysle plochu po úhore pripraviť pre potreby nasledujúceho kalendárneho roka, zasiať tam oziminu, vtedy ten úhor musí trvať od 1. 1. do 15. 9. "

* Usmernenie, zverejnené 17. 3. 2015, upravuje len problematiku oddelených priamych platieb, kam platby na zvieratá nepatria. Keď bude zverejnené usmernenie k platbám na zvieratá?

"Zverejnili sme usmernenie k oddeleným priamym platbám, ale chystáme aj usmernenie k viazaným priamym platbám. Zverejnenie usmernenia k nariadeniu vlády SR č. 36/2015 očakávame najneskôr do konca apríla."

Treba sa zžiť so zmenami

Je prirodzené, že bude trvať ešte nejaký čas, kým sa poľnohospodári úplne zžijú so všetkými zmenami, ktoré so sebou prináša nová Spoločná poľnohospodárska politika EÚ. Pozitívne preto vyznieva správa, ktorá prišla v týchto dňoch z Bruselu: Európska komisia totiž navrhla, aby sa o mesiac - do 15. 6. 2015 - predĺžila lehota pre žiadosti o podporu pre priame platby. Komisar pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Phil Hogan sa v tejto súvislosti vyjadril: "Navrhol som, aby členské štáty mohli predĺžiť lehotu tak, aby poľnohospodári neznášali dôsledky z oneskorenia zo strany správnych orgánov, ktoré sa stretávajú s výzvou prvého roka realizácie novej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Členské štáty môžu teraz využiť túto možnosť, čo by tiež malo prispieť k zamedzeniu pokutám za omeškanie žiadostí od prijímateľov."

Chránené zemepisné označenie by mal od Bruselu dostať Levický slad

(21.03.2015; www.teraz.sk; , 11:10, s. -; TASR)

Levický slad je pivovarský jačmenný slad svetlého plzenského typu, určený najmä pre výrobu piva.

Ilustračné foto Foto: TASR/Roman Hanc

Bratislava 21. marca (TASR) - Značku Chránené zemepisné označenie by mal od Európskej únie dostať Levický slad. "V rámci procesu registrácie potraviny v Bruseli je Európskej komisii (EK) zaslaná žiadosť o registráciu Levického sladu. Na národnej úrovni sa ako Chránené označenie pôvodu posudzuje špecifikácia na Stupavské zelé," uviedol pre TASR hovorca Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV) SR Peter Hajnala.

Levický slad je pivovarský jačmenný slad svetlého plzenského typu, určený najmä pre výrobu piva.

Pripravuje sa z vyšľachtených, certifikovaných odrôd sladovníckeho dvojradového jačmeňa, ktoré sa pestujú vo vymedzenej zemepisnej oblasti. "Stupavské zelé je kyslá kapusta, charakteristická pre Stupavu," spresnil hovorca.

Pripomenul, že v rámci politiky kvality EÚ akceptuje, chráni, podporuje, registruje a kontroluje výrobky rozdelené do troch kategórií, označené ako Chránené označenie pôvodu (CHOP), Chránené zemepisné označenie (CHZO) a Zaručená tradičná špecialita (ZTS).

Označenie CHOP má podľa Hajnalu na Slovensku Paprika Žitava (Žitavská paprika). Označenie CHZO majú Klenovecký syrec, Skalický trdelník, Slovenská bryndza, Slovenská parenica, Slovenský oštiepok, Tekovský salámový syr, Zázrivský korbáčik, Zázrivské vojky, Oravský korbáčik. Označenie ZTS majú Bratislavský rožok (Pressburger Kipfel / Pozsonyi kifli), Ovčí hrudkový salašnícky syr, Ovčí salašnícky údený syr, Lovecká saláma, Liptovská saláma, Špekáčky a Spišské párky.

"Politika kvality EÚ je filozofia rozvoja kvality originálnych, tradičných poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podpory kultúrnych tradícií a regiónov, v ktorých sa tieto výrobky vyrábajú. Systém bol vytvorený ako odpoveď na narastajúce falšovanie výrobkov a zneužívanie tradičných názvov, ktoré budovali na dobrej povesti tradičných regionálnych výrobkov," dodal hovorca MPRV.

Tekovský salámový syr sa vyrába už viac ako šesť desaťročí

(22.03.2015; www.teraz.sk; , 11:19, s. -; TASR)

Levice 22. marca (TASR) - Výrazná syrovo-mliečna chuť a valcovitý tvar sú typickými znakmi polotvrdého zrejúceho Tekovského salámového syra, ktorý sa v úrodných nížinách juhozápadného Slovenska vyrába už od roku 1949. Plnotučný syr sa vyrába tradičným spôsobom, pri ktorom je zachovaná aj značná časť ručnej práce. Vďaka nej si syr zachováva svoju kvalitu a formu.

"Pravý Tekovský salámový syr musí mať vláčnu a pružnú štruktúru bez výskytu alebo s možným výskytom menších ôk na reze. V priebehu pomerne krátkeho času zrenia syr získa mierne nakyslú, výraznú a lahodnú chuť, v prípade údeného syra typickú dymovú vôňu a chuť. Na výrobu sa používa kravské mlieko, ktoré je pravidelne kontrolované a monitorované na jednotlivé kvalitatívne ukazovatele," hovorí výrobná riaditeľka spoločnosti Levické mliekare, a. s., Jana Račková.

Ako pripomína, výroba Tekovského salámového syra sa začína pasterizáciou mlieka. Nasleduje syrenie a príprava syrových zŕn. Takzvaná syrenina sa potom vypúšťa do pripravených foriem, v ktorých sa syr lisuje. Potom prichádza na rad ručná práca, keď sa vylisované valce syrov krájajú a oddeľujú jeden od druhého. Následne sa syry ošetria a solia, prípadne údia. Na údenie sa používa výlučne studený dym získaný z drevených pilín, čím syr získava charakteristickú zlatožltú farbu. Nakoniec niekoľko týždňov zreje.

Tekovský salámový syr získal v júli v roku 2011 chránené zemepisné označenie. Podľa Račkovej bola hlavným dôvodom pre takýto krok snaha o odlíšenie syra od ostatných na trhu. "Ide o špecifický a vysoko kvalitný produkt, ktorý sa vyrába so zachovaním pôvodných a tradičných receptúr, výlučne z kravského mlieka bez pridania iných tukov," vysvetľuje. Chránené zemepisné označenie získal Tekovský salámový syr na základe rozhodnutia Európskej komisie.

Dodržiavanie všetkých špecifikácií a kvality sa kontroluje pravidelne, denne v rámci vlastnej kontroly u výrobcu a minimálne raz ročne vykonáva kontrolu externý certifikačný orgán autorizovaný Ministerstvom pôdohospodárstva SR. "Aj napriek tomu, že povedomie spotrebiteľov o chránenom zemepisnom označení je stále slabé, o Tekovský salámový syr je na trhu záujem. Ide o výrobok, ktorý má dlhodobú tradíciu, dobré meno a zachováva si stále vysokú kvalitu. A preto ho spotrebiteľia vyhľadávajú, a to nielen na Slovensku, ale aj v susedných Čechách a v Maďarsku," dodala Račková.

Málo vyrábame a veľa dovážame

(23.03.2015; Televízna stanica JOJ; Noviny TV JOJ; 19:30; por. 25/25; Anton Adamčík / Ľuboš Sarnovský, Lucia Barošová)

Ľuboš Sarnovský, moderátor:

"Keď sa pozrieme na pulty obchodov, nájdeme tam málo slovenských produktov, ktoré môžeme pestovať aj u nás. Napríklad jablká."

Lucia Barošová, moderátorka:

"Podobné je to aj s ďalším ovocím a zeleninou. Zisťovali sme, čím to je a či sa na tom niečo v najbližšom období zmení."

Anton Adamčík, redaktor:

"Ak ste sa pokúsili zohnať slovenské jablká niekde v hypermarketoch, asi ste veľmi nepochodili. Zoženiete ich, iba ak na malých trhoviskách."

Jana Holéciová, hovorkyňa SPPK:

"Približná spotreba jabĺk na Slovensku je okolo stopäťdesiat tisíc kilogramov ročne."

Anton Adamčík:

"To je päťdesiat tisíc, z toho desať tisíc vyvezieme, pretože v zahraničí ich predáme výhodnejšie. A teda zvyšok, teda vyše stotisíc musíme doviesť hlavne z Poľska, Belgicka, Holandska a Talianska, pritom naše klimatické podmienky sú vraj pre jablká ideálne. No podľa ovocinárov nie sú ideálne podmienky ekonomické."

Marián Varga, prezident Ovocinárskej únie:

"Odvody tridsaťpäť percent. Nám sa stávajú tí ľudia potom už neefektívni."

Anton Adamčík:

"Ide o sezónnych zamestnancov, ktorí sú pre nich príliš drahí vďaka odvodom. ďalší problém je vraj v takzvaných priamych platbách. Na vybudovanie ovocného sadu to chce na začiatok vysoké náklady."

Jana Holéciová:

"V prípade jablák potrebuje minimálne päťdesiat tisícový kapitál."

Anton Adamčík:

"No a so zeleninou je to ešte biednejšie ako s ovocím. Zoženiete ju len na trhoviskách a aj to iba počas sezóny. Najmä listovú a plodovú. Dopestujeme iba jednu tretinu zeleniny, zvyšok dovážame. Podľa klimatických podmienok by sme ale mohli pestovať oveľa viac. Aj zeleninári majú podobný problém ako ovocinári. Zníženie odvodov však nehrozí."

Michal Stuška, hovorca MPSVR SR (telefonát):

"Častokrát je to ich jediný príjem a tým pádom nám úplne vypadávajú zo systému sociálneho poistenia."

Anton Adamčík:

"Určitú výnimku predsa len majú. V prípade nepravidelných zamestnancov."

Michal Stuška:

"Vzťahuje sa na nich len povinné dôchodkové poistenie."

Anton Adamčík:

"Oveľa sľubnejšie to ale vyzerá od tohto roku s takzvanými priamymi platbami."

Peter Hajnala, hovorca Min. pôdohospodárstva SR:

"Výraznejšie ideme podporovať ovocie a zeleninu tú klasickú výrobu, kde sa tie platby na hektár až strojnásobili."

Anton Adamčík:

"je tu teda šanca, že viac domáceho ovocia a zeleniny nakúpime v našich obchodoch."

BILLA: Regionálni výrobcovia potravín by sa mali zjednotiť

(23.03.2015; www.webnoviny.sk; Ekonomika, 16:14, s. -; WBN/PR)

BRATISLAVA 23. marca (WBN/PR) - V utorok 17. marca sa v Nitre na pôde Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU) pod záštitou Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU a štátnej tajomníčky Ministerstva pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja SR Prof. Ing. Magdalény Lacko-Bartošovej, CSc. konal okrúhly stôl na tému "Regionálne potraviny v obchodných reťazcoch". Na stretnutí spoločne diskutovali zástupcovia pestovateľov, chovateľov a výrobcov potravín, ich zväzov a spoločnosti BILLA Slovensko. Generálny riaditeľ obchodného reťazca BILLA Dariusz Bator privítal "snahu nájsť spoločnú reči pri predaji slovenských regionálnych potravín a pripomenul, že BILLA na Slovensku uľahčuje hľadanie domácich potravín zákazníkom vlastnou privátnou značkou Slovenská farma."

Doc. Ing. Peter Ondrišík, PhD., dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU zdôraznil, že slovenské potraviny musia byť spotrebiteľovi dostupné tam, kde ich hľadá. Výrobcovia potravín i zástupcovia BILLA Slovensko sa ďalej zhodli na potrebe vytvárania združení zastupujúcich záujmy jednotlivých menších a regionálnych producentov potravín tak, aby obchod získal silného partnera schopného garantovať plynulosť, objem a kvalitu dodávok jednotlivých potravín.

Podľa diskutujúcich producentov potravín sa postavenie domácich výrobkov v slovenských reťazcoch v poslednom období zlepšilo aj vďaka viacerým marketingovým kampaniam, ktoré postupne menia prístup aspoň časti zákazníkov. Mnohí z nich už na pultoch obchodov cielene vyhľadávajú slovenské produkty. Najviac zákazníkov sa však v obchodoch aj naďalej orientuje výhradne podľa ceny jednotlivých potravín.

Klimatológ: Pripravte sa na teplé zimy, bude ich viac

(24.03.2015; www.sme.sk; Človek, 20:48, s. -; Redakcia)

Namerané teploty prekonal očakávanie klimatológov. Zrážky ich predpoklady naplnili.

Za posledných dvadsať rokov sa vyskytujú extrémny počasie častejšie ako v minulosti.

Foto: SME - JÁN KROŠLÁK

BRATISLAVA. Nárast o dva stupne síce neznie ako výrazný rozdiel, no 2,5 °C predstavuje v zime posun v nadmorskej výške asi o osemsto metrov. V priemernej teplote je to rozdiel ako medzi Komárnom a Liptovským Mikulášom.

Podľa meteorologických záznamov bola tohtoročná zima na severnej pologuli najteplejšia, odkedy sa robia systematické pozorovania. Oproti predchádzajúcim zimám sa najviac od dlhodobého priemeru odklonil január, na Slovensku bolo teplejšie až o tri stupne.

Každý rok inak

Niektorí prevádzkovatelia lyžiarskych stredísk sa sťažovali na neskorý nástup zimy, pre ktorú zažili kratšiu sezónu. Klimatológ Milan Lapin však pripomína, že zimné prichádza každý rok inak.

"Boli aj také zimy, keď napadol prvý sneh v nižších polohách a výraznejšie sa ochladilo až v polovici januára, inokedy prišlo zimné počasie už v prvej polovici novembra," hovorí Lapin.

Teplota aj na Sibíri

Lapin predpokladá, že zimy budú naďalej premenlivé tak ako doteraz, aj keď "je zrejmé, že tých relatívne teplejších zím bude viac ako relatívne chladnejších".

Jedným z dôvodov otepľovania sú teplejšie oceány. Tie sú na severnej pologuli historicky najteplejšie už od mája 2014. "Zdeformovalo to atmosférické prúdenie tak, že na severovýchode USA mali jednu z najchladnejších zím," vysvetľuje klimatológ. Prúdenie zasiahlo iba malú časť územia a "takmer celá Sibír, západ USA a Kanady a väčšina Európy bola minulú zimu relatívne veľmi teplá".

Zrážky v norme

Ak je teplota vody v oceánoch vysoká, padá viac zrážok. Platí to však iba tam, kde sa objavujú "cyklónálne situácie", ako sú tlakové nízky, atmosférické fronty a búrkové lejaky.

Vplyv na zrážky má aj množstvo vodnej pary v atmosfére. "Na každý stupeň oteplenia je v atmosfére asi o šesť percent viac vodnej pary," hovorí Lapin.

Podľa meraní SHMÚ spadlo v zime v priemere 175 milimetrov zrážok, čo je "na hornej hranici intervalu normálu zrážok za zimu na Slovensku," hovorí Lapin.

Kalamity, ktoré v januári zasiahli Slovensko, spôsobili snehové zrážky pri teplote tesne pod bodom mrazu. "Vtedy padá aj desaťkrát viac snehu než pri silných mrazoch pod -20 °C," hovorí klimatológ.

Husto sneží vtedy, ak je vhodná cyklónálna situácia alebo náveterne efekty. Rekordy v množstve nového snehu padali najmä na Sibíri, severovýchode USA, v Alpách a Japonsku. Teplota tesne pod nulou je pritom pre väčšinu týchto oblastí relatívne teplé počasie.

V zime tiež pretrvávala pozitívna fáza javov La Niña a El Niño, čím sa zvyšovala svetová priemerná teplota. Podobný vývoj klimatológovia predpokladajú minimálne do leta. Predpokladajú, že jar bude mať teploty mierne nad dlhodobým priemerom. Leto, ale aj jeseň by mali byť prevažne teplé a suché.

Problémové extrémne

Výkyvy počasia by mohli spôsobiť problémy v poľnohospodárstve. "Aj prirodzené ekosystémy a aj socioekonomická sféra sa dokážu adaptovať iba na také počasie, ktoré sa v minulosti vyskytovalo relatívne často," vysvetľuje klimatológ.

Počasia, ktoré sa opakuje zriedkavejšie než raz za päťdesiat rokov, môže prispôbovanie komplikovať. Problémy prinášajú najmä niektoré extrémne počasie. Za posledných dvadsať rokov sa vyskytujú častejšie ako v minulosti.

"Napríklad rekordne vysoká teplota sa vyskytuje asi päťkrát častejšie ako rekordne nízka teplota, častejšie sú aj privalové zrážky a v niektorých oblastiach aj silný vietor," hovorí Lapin.

Klimatické raňajky - mladí farmári sa vzdelávali kreatívnym spôsobom

(25.03.2015; www.teraz.sk; Školský servis, 11:15, s. -; Hedviga Gulová)

Každý malý krôčik urobený správnym smerom je dôležitý a určite prinesie svoje ovocie.

Levice 25. marca (SkolskyServis.sk)- Žiaci prvého a druhého ročníka SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Leviciach mali možnosť pracovať a učiť sa spolu s lektorkou Zelenej školy - Ing. Dankou Palkechovou počas dňa inak, ako je to bežné na vyučovaní.

Našou snahou bolo pripraviť deň, v ktorom by sme skĺbili informácie z takmer všetkých súčastí prierezovej témy environmentálna výchova a tiež z častí odborných predmetov vyučovaných na škole s dôležitými otázkami súčasnosti ako sú zmeny klímy a účasť každého z nás na tomto probléme. Samozrejme, že sa pani lektorka snažila vniesť do hovoreného aj vzťah farmára k danej problematike, aby si mohli žiaci uvedomiť aj ich podiel v čase, keď už budú v pracovnom procese na svojich farmách a aj iných pracoviskách.

Téma stretnutia a inovatívnej hodiny nám korešponduje aj s obsahom projektu Agropuzzle2, ktorý realizujeme. Toto sme si pripravili ako čiastkovú úlohu zameranú na potrebu uvažovania farmára pri svojej práci nad témami globálnymi, čo všetko navzájom spolu súvisí a ovplyvňuje sa.

A ako to celé prebiehalo? Program Klimatické raňajky sa skladá z viacerých častí a dôležitý je zážitok, ktorý žiaci prežijú práve pri spoločných raňajkách v škole. Jednotlivé druhy potravín sú pripravené tak, aby boli vždy vo dvojici s inými a vysvetľovali, či poukazovali na určitú problémovú otázku. Hlavnými oblasťami zámeru je poľnohospodárstvo, odpady a doprava. V týchto témach sa čo najviac rozpracuje rozdiel medzi konvenčných a ekologickým, alebo aj organickým, alebo šetrným, trvalo udržateľným poľnohospodárstvom. Žiaci na poľnohospodárskej škole sa už aj v odbornej, či legislatívnej rovine oboznamujú s tým, aké sú medzi jednotlivými termínmi rozdiely. Potraviny k tejto časti boli s označením bio a bez označenia, tiež sme si vybrali regionálne výrobky bio pestovateľov a spracovateľov ovocia a zeleniny. Žiaci porovnávali aj chuť pripravených produktov, keď sme sa snažili nájsť v jednom druhu domáci a zahraničný výrobok. V tomto období sme viac pracovali s uskladnenou zeleninou a ovocím a hlavne so spracovanými muštami. Máme to šťastie že v našom regióne máme takýchto kvalitných spracovateľov.

V oblasti odpadov sa kládol dôraz na rôzne druhy a spôsoby obalových materiálov a aj na to, ako vieme zabezpečiť nevytváranie odpadu. Jednotlivé potraviny boli v objemovo väčších baleniach alebo aj bez obalu a naopak v malých množstvách s veľkým množstvom obalov. V rozhovore sa tiež diskutovalo o možnostiach obchodov, v ktorých si môžeme potraviny, ale už aj kozmetiku a čistiace prostriedky nakúpiť do svojich prinesených obalov a následne tak nezvyšujeme množstvo separovaného, alebo aj komunálneho odpadu. Čo sú v konečnom dôsledku tiež naše peniaze, ktoré zaplatíme za ich odvoz a následné spracovanie. Všetky tieto témy vedú žiakov aj k zvyšovaniu a získavaniu zručností v ekonomickej oblasti a plánovaní si nákladov v živote, alebo aj podnikaní.

Poslednou oblasťou, ktorá bola označená pri potravinách bola doprava. Na túto oblasť sa žiaci s aktívnym vedením lektorky pozreli tiež z viacerých pohľadov. Dôležité bolo uvedomiť si, že už pri nákupe vieme ovplyvniť to, koho a odkiaľ podporujeme. Či dané potraviny precestovali polovicu Európy, alebo dokonca sveta. Hovoríme o potravinových míľach, ktoré sú merateľné a realizujú sa mnohé aktivity na to, aby si tento dôležitý aspekt ľudia uvedomovali. Podpora lokálneho a regionálneho je veľmi dôležitá a je potrebné pre to vytvoriť podmienky v rôznych úrovniach, od spotrebiteľa až po tvorcov legislatívy.

Tým, že mali žiaci jednotlivé potraviny označené, rozprávali sa o problémoch a hľadali riešenia niekoľko hodín, zároveň ochutnali, zjedli, napili sa, mali možnosť si mnohé uvedomiť a preniesť získané poznatky do svojho života a praxe.

Každý malý krôčik urobený správnym smerom je dôležitý a určite prinesie svoje ovocie.

Ja osobne som rada, že sa nám túto aktivitu podarilo realizovať na našej škole a verím, že sa pripravené nádoby na separovaný zber budú v budúcnosti naplňovať viac danými komoditami a že aj v domácnostiach našich žiakov sa postupne začnú diať zmeny. Nechceme predsa zažívať neočakávané a katastrofálne následky výkyvov počasia, ktoré majú za následok nielen poškodenie majetku ale často aj drahocennej úrody, ktorá je zdrojom našich kvalitných potravín.

Všetko závisí od nás, ako sa na problém pozrieme a či s jeho riešením chceme niečo urobiť.

Hedviga Gulová, koordinátor projektu SOŠ PaSV Levice

Ekonomicko-právne správy

Klesá naša schopnosť vytvárať vlastné zdroje

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, Publicistika, s. 18; Ing. JÁN VAROŠČÁK, CSc)

V uplynulých dňoch vydala Česká tlačová kancelária (ČTK) správu, podľa ktorej českí poľnohospodári očakávajú v roku 2014 rekordný zisk takmer 23 miliárd českých korún. Eurostat vo svojich aktualizovaných databázach zo dňa 22. 2. 2015 uvádza zisk českého poľnohospodárstva za rok 2014 v hodnote 730 mil. eur, a zisk slovenského poľnohospodárstva v hodnote 34 mil. eur.

Kým správa o očakávanom zisku českého poľnohospodárstva pomerne silno zarezovala aj v slovenských masmédiách, zisk slovenského poľnohospodárstva zostal "nepovšimnutý".

V mojom príspevku sa pokúsim aspoň čiastočne eliminovať informačný deficit o zisku slovenského poľnohospodárstva porovnaním jeho vývoja so ziskom českého poľnohospodárstva v rokoch 2005 až 2014 (hodnoteného obdobia), na základe porovnávania priemerných údajov za roky 2006 až 2014 s údajmi roka 2005.

Tri bonusy

Priložená tabuľka ukazuje, že v kontexte posudzovania tvorby zisku získalo v hodnotenom období české poľnohospodárstvo oproti slovenskému poľnohospodárstvu tri bonusy.

Prvý bonus vyplýva z rozdielneho vývoja čistej pridanej hodnoty, ktorá predstavuje prvostupňový dôchodok a vlastný zdroj odvetvia. V českom poľnohospodárstve rástla (o 13,6 %), kým v slovenskom poľnohospodárstve klesala (o 6,6 %), čo vytvorilo 20-percentný deficit tvorby čistej pridanej hodnoty slovenského poľnohospodárstva oproti českému poľnohospodárstvu.

Za hlavný dôvod tohto deficitu pokladám vyššiu investičnú dynamiku (spotreba fixného kapitálu) slovenského poľnohospodárstva, ktorá pri takmer identickom vývoji celkovej poľnohospodárskej produkcie a medzispotreby "prevýšila" investičnú dynamiku českého poľnohospodárstva o 12,0 %. Za druhý bonus českého poľnohospodárstva pokladám stabilitu jeho naturálnej celkovej poľnohospodárskej produkcie, vyjadrenej v stálych cenách (rast o 1,1 %), pri jej poklese v slovenskom poľnohospodárstve (o 8,0 %). Stabilnú naturálnu celkovú poľnohospodársku produkciu dosiahlo české poľnohospodárstvo pri náraste naturálnej rastlinnej produkcie (o 5,30 %), a takmer pri rovnakom poklese naturálnej živočíšnej produkcie (o 4,5 %), kým slovenské poľnohospodárstvo produkovalo menej rastlinných (o 6,0 %) a aj živočíšnych produktov (o 15 %). Tretí bonus vyplýva z vyššej efektívnosti investícií do českého poľnohospodárstva, vyjadrenej pomerom spotreby fixného kapitálu k vytvorenej hrubej pridanej hodnote.

Vďaka zachovaniu úrovne českej naturálnej celkovej poľnohospodárskej produkcie síce vyšší rast spotreby fixného kapitálu ako bol prírastok hrubej pridanej hodnoty (o 8,0 %) tvorbe čistej pridanej hodnoty nepomohol, ale ju ani výrazne nepoškodil. Na druhej strane v slovenskom poľnohospodárstve rozdiel v náraste spotreby fixného kapitálu a hrubej pridanej hodnoty (28,0 %) pri poklese naturálnej produkcie naznačuje problém efektívnosti investícií, realizovaných v hodnotenom období.

Zhodné pozície

Pre posudzovanie "kvality" tvorby čistej pridanej hodnoty je okrem absolútnych čísiel (hodnôt) smerodajná aj štruktúra jej komponentov, vyjadrená podielom medzispotreby a spotreby fixného kapitálu na celkovej poľnohospodárskej produkcii, čiže výrobná, resp. reprodukčná náročnosť tvorby čistej pridanej hodnoty.

Meranie efektívnosti vstupov, vynakladaných na celkovú poľnohospodársku produkciu, ukazovateľom výrobných náročností svedčí o jej zhoršení tak v českom ako aj v slovenskom poľnohospodárstve.

Dôvody tohto vývoja sú pre obe poľnohospodárstva rovnaké: prednostný nárast medzispotreby pred nárastom celkovej poľnohospodárskej produkcie. Tiež treba podčiarknuť, že "výroba" 1 eur celkovej poľnohospodárskej produkcie pri hodnote vstupov nad 0,70 eura patrí v rámci EÚ k "najdrahším".

Táto analýza svedčí o tom, že "bratské poľnohospodárstva" nedokázali ani po 10-ročnom pôsobení v európskom agrárnom priestore nahraďiť spontánny charakter svojho vývoja strategickým, teda takým, pri ktorom by rast hodnoty celkovej poľnohospodárskej produkcie predbiehal rast hodnoty medzispotreby.

Pokiaľ ide o vývoj reprodukčnej náročnosti českého poľnohospodárstva, takmer rovnaká dynamika rastu celkovej poľnohospodárskej produkcie a spotreby fixného kapitálu znamená, že v hodnotenom období sa reprodukčná náročnosť českého poľnohospodárstva nezmenila. Na Slovensku viedol prednostný rast spotreby fixného kapitálu pred rastom celkovej poľnohospodárskej produkcie k zvýšeniu reprodukčnej náročnosti poľnohospodárstva (1,3 %).

Spoločné znaky

V porovnaní s poľnohospodárstvom iných členských krajín majú náklady výrobných faktorov (odmeny zamestnancov, nájomné, úroky) českého a slovenského poľnohospodárstva spoločné znaky, vyplývajúce z toho, že takmer 90 % z ich celkovej poľnohospodárskej produkcie sa vytvára na prenajatej pôde a použitím nájomnej pracovnej sily.

Oscilácia podielu odmien zamestnancov na celkovej poľnohospodárskej produkcii (okolo 20,0 %) ukazuje, že ani v rámci hodnoteného obdobia v českom a slovenskom poľnohospodárstve nedochádzalo k výraznej zmene v nákladoch práce.

Dovolím si poznamenať, že v hodnotenom období celková "masa" nájomného za poľnohospodársku pôdu aj napriek nárastu nezodpovedá skutočnosti, že väčšina podnikateľov v českom a v slovenskom poľnohospodárstve hospodári na prenajatej pôde. Úrokové zaťaženie celkovej poľnohospodárskej produkcie Českej republiky a Slovenskej republiky v hodnotenom období neprekročilo hodnotu 2,0 %.

Centrálna téma

V dôsledku odlišného historického vývoja verejných financií v členských krajinách EÚ existuje rôzna škála daní z poľnohospodárskej výroby. Pre české a slovenské poľnohospodárstvo je relevantná cestná daň, daň z nehnuteľností a ostatné dane a poplatky. Podobne ako pri úrokoch, ich podiel na celkovej poľnohospodárskej produkcii obidvoch krajín nepresiahol hodnotu 2,0 %. Pokiaľ náklady výrobných faktorov a dane poľnohospodárstva "stáli" v hodnotenom období v pozadí záujmu českých a slovenských poľnohospodárov, dotácie do poľnohospodárstva môžeme považovať za ich ústrednú tému.

Tabuľka ukazuje, že ostatné dotácie na produkciu patrili v hodnotenom období medzi najdynamickejšie sa vyvíjajúcu kategóriu tvorby zisku slovenského poľnohospodárstva.

Podstatné je aj to, že takmer 100,0 % nárast ich podielu na celkovej poľnohospodárskej produkcii "dokázal" vygenerovať "iba" 1,6 % nárast ziskovosti slovenskej poľnohospodárskej produkcie.

Pozícia dotácií v tvorbe zisku českého poľnohospodárstva sa od slovenského poľnohospodárstva líšila vo

východiskovom roku, ale aj menším rastom ich podielu na celkovej poľnohospodárskej produkcii v rámci hodnoteného obdobia (4,3 %).

Kým správa o očakávanom zisku českého agrárneho odvetvia zarezonovala, zisk slovenského agrárneho sektora zostal "nepovšimnutý".

Historické putá

Analýza vývoja zisku českého a slovenského poľnohospodárstva ukázala, že ich "historické putá" pretrvali aj v rámci hodnoteného obdobia. Svedčí o tom vývojová "blízkosť" výrobnéj náročnosti celkovej poľnohospodárskej produkcie, nákladov výrobných faktorov a daní poľnohospodárstva.

Okrem tejto "zhody" sú pozoruhodné aj kvalitatívne rozdiely českého poľnohospodárstva, ktoré sa v najväčšej miere prejavili v náraste schopnosti zvyšovať tvorbu vlastných zdrojov, v stabilite naturálnej celkovej poľnohospodárskej produkcie a v efektívnosti investičnej politiky.

Za komparatívnu výhodu českého poľnohospodárstva pri tvorbe zisku treba považovať vyšší východiskový podiel dotácií na celkovej poľnohospodárskej produkcii a jeho primerané zvyšovanie v rámci hodnoteného obdobia.

Pre slovenské poľnohospodárstvo by malo byť podstatné poznanie, že pokles jeho schopnosti vytvárať vlastné zdroje je v systéme tvorby zisku poľnohospodárstva problémom číslo jeden.

Podpora pre finančné nástroje

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, Publicistika, s. 3; MALVÍNA GONDOVÁ)

Európska komisia a Európska investičná banka (EIB) predstavili modelový záručný nástroj pre poľnohospodárstvo, ktorý je prvým novým produktom vyvinutým v rámci Memoranda o porozumení o spolupráci v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka v EÚ, ktoré bolo podpísané v júli 2014.

Cieľom modelového nástroja je uľahčiť farmárom a iným podnikateľom na vidieku prístup k finančným prostriedkom. Členské štáty a regióny si môžu prispôsobiť a model na vytvorenie finančných nástrojov vytvorených svojimi programami rozvoja vidieka v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka - na záruky na investície do činnosti fariem, spracovania a marketingu, pre začínajúce podniky a v mnohým iných oblastiach.

1 + 1 = 3

Súčasnne bol predstavený aj pracovný program, ktorý je doplnkom tohto nástroja a ktorý uvádza podrobnosti spolupráce Komisie a EIB v rámci Memoranda o porozumení. V rámci neho bude EIB poskytovať aj poradenstvo, ktoré pomôže členským štátom a regiónom lepšie pochopiť a využiť finančné nástroje. Vo svojom prejave v Bruseli na spoločnom podujatí Európskej komisie a EIB, kde predstavili spoločnú prácu zástupcom členských štátov a regiónov povedal Phil Hogan, európsky komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka: "Finančné nástroje nám môžu pomôcť získať z druhého piliera SPP ešte viac. Tým, že toky úverov budú voľnejšie, môže sa jedno euro verejných peňazí zmeniť na dve alebo tri eurá zo zabezpečených úverov na pomoc našim poľnohospodárom, najmä mladým poľnohospodárom a ďalším podnikateľom na vidieku a tak podporovať rast a vytváranie pracovných miest. Spoločná práca Komisie a EIB predstavuje obrovský krok vpred k tomu, aby sa to stalo skutočnosťou."

Uvoľnenie investícií

Viceprezident Európskej investičnej banky Wilhelm Molterer povedal: "Potreba investícií do európskych vidieckych ekonomík je obrovská a podpora z verejných zdrojov je limitovaná nedostatkom financií vo verejnom sektore. Preto potrebujeme nájsť vhodný spôsob, ako použiť verejné zdroje k prilákaniu súkromných investorov a tak uvoľniť investície. Finančné nástroje podporované z EPFRV predstavujú skutočnú zmenu. Využívanie týchto nástrojov je v najlepšom záujme príjemcov EPFRV, pretože poskytujú viac, ako jednoduché granty. Pre EIB nie sú finančné nástroje takéhoto typu žiadnou novinkou, máme už veľa skúseností z iných sektorov a zo štrukturálnych fondov. Novinkou je, že k využívaniu prizývame aj agrosektor. Je veľmi dôležité uľahčiť prístup k financiám hlavne pre mladých farmárov a preto pre nich pripravujeme špeciálny projekt. Na to hľadáme na spoluprácu v členských štátoch profesionálnych partnerov v bankovej oblasti. Potrebujeme projekty, ktoré môžeme podporovať. Aj preto chceme viac spolupracovať aj s riadiacimi orgánmi členských štátov, EIB je na to pripravená."

Finančné nástroje zatiaľ málo využité

Podľa pravidiel, ktorými sa riadi EPFRV, môžu členské štáty a regióny do svojich sedemročných programov rozvoja vidieka zahrnúť aj finančné nástroje (napr. garančné fondy, revolvingové fondy a akciové fondy). Význam a účelnosť týchto finančných nástrojov preukázalo ex-ante hodnotenie. Avšak v programoch rozvoja vidieka, ktoré boli doteraz predložené národnými a regionálnymi orgánmi, boli finančné nástroje využité len veľmi skromne. Jedným z dôvodov mohlo byť aj nedostatočné oboznámenie sa s nimi. Tie PRV, ktoré neobsahujú finančné nástroje od začiatku, môžu byť neskôr upravené.

EIB podporuje projekty verejného a súkromného sektora, ktoré pomáhajú naplňovať ciele politiky EÚ. Jej vlastníčkami je 28 členských štátov EÚ. EIB vyvinula niekoľko možností podpory a môže financovať až 50

percent celkových nákladov projektu. Pôžičky môžu byť udelené priamo projektom s hodnotou nad 25 miliónov EUR a menšie investície sú podporované prostredníctvom siete miestnych partnerských bánk. V oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva podporuje EIB predovšetkým investície do inovácií, prispôsobenia sa klimatickým zmenám, rastu a zamestnanosti, malých a stredných podnikov a ekonomickej a sociálnej kohézie. Počas posledných piatich rokov poskytla na pôžičky do poľnohospodárstva, rybného hospodárstva a lesníctva a súvisiacich odvetví 12 mld. eur.

Texaco sa zaujíma o našich poľnohospodárov

(25.03.2015; Roľnícke noviny; č. 13, Spravodajstvo, s. 10; JÁN KOVÁČ)

Jedna z najväčších ropných spoločností na svete, americký koncern Texaco, sa prostredníctvom spoločnosti Prista Group snaží dostať svoje výrobky aj na náš poľnohospodársky trh. Vysoká spotreba olejov v strojach a bioplynových staniciach vytvára dostatočne veľký dopyt aj pre takéhoto giganta.

BRATISLAVA 17. marca 2015. V Súčasnnej dobe si väčšina poľnohospodárskych podnikov zabezpečuje oleje od dodávateľov techniky alebo ich nakupuje od lokálnych distribútorov. Nevýhodou takéhoto nákupu je síce ľahká dostupnosť, ale vysoká cena. Prítom práve poľnohospodárstvo je jedným z veľkých odberateľov mazív a cena za ne nie je zanedbateľnou súčasťou rozpočtu každého družstva, hlavne ak vlastní bioplynovú stanicu. Aj keď je spotreba olejov vysoká, stále nepostačuje na získanie zaujímavých objemových zliav, alebo na priame odbery z rafinérie.

"Koncern hľadá na slovenskom poľnohospodárskom trhu skúseného a veľkého partnera, ktorý dokáže vytvoriť dostatočne veľký nákupný objem. Tento je možné zabezpečiť len vtedy, keď sa nákupy realizujú pre viacero družstiev Súčasne. Preto sme ako prvé oslovili Slovenské farmárske družstvo, ktoré patrí medzi lídrov vo vašom poľnohospodárstve," povedal Béla Tóth, regionálny obchodný riaditeľ. Najvyššiu spotrebu oleja majú prítom družstvá pri bioplynových staniciach, kde ich spotreba v priemere dosahuje až 3 500 litrov za rok. Texaco používa na výrobu ponúkaných olejov pre bioplynové stanice vo svojom výrobnom závode v Belgicku kvalitnejší základový olej. Ten predlžuje servisný interval, čo má priamy vplyv na ziskovosť bioplynových staníc.

Očakávame, že našim družstvám sa cena nákupu olejov zníži o štvrtinu, čo bude pri spotrebe 35 000 litrov ročne značná úspora, povedal Marián Haverlík zo Slovenského farmárskeho družstva.

"Za Slovenské farmárske družstvo môžem potvrdiť, že prvé rokovania s Prista Group, zastupujúcou Texaco už prebehli. Slubujeme si od nich, že sa našim družstvám cena nákupu olejov zníži o štvrtinu, čo pri spotrebe 35 000 litrov ročne bude predstavovať značnú úsporu. Našou výhodou je, že združujeme viacero podnikov, čím sa stávame veľkoodberateľom a tak dosahujeme lepšie nákupné ceny na naftu, osivá, poistenie a ďalšie nákladové položky," povedal finančný riaditeľ Slovenského farmárskeho družstva, Marián Haverlík.

Spoločnosť Texaco vznikla v roku 1901 v v Beaumont, štát Texas po objavení ropy v tomto regióne. Dlhé desaťročia bolo Texaco jedinou firmou predávajúcou benzín pod rovnakým názvom vo všetkých 50 štátoch USA a Kanade. Firma pôsobí takmer na celom svete, ale najmä v USA, Kanade, Latinskej Amerike, západnej Afrike a Európe. Prista Oil Group je holdingová spoločnosť so sídlom v Holandsku. V oblasti mazív je to jedna z najväčších európskych spoločností a pôsobí vo viac ako dvadsiatich krajinách Európy, Stredného východu, Ázie a Afriky.

TREND.sk radí: Príležitostné príjmy v daňovom priznaní. Kam s nimi?

(30.03.2015; www.etrend.sk; eTREND, s. -; Zuzana Kollárová)

Ste riadne zamestnaný alebo podnikáte a okrem príjmu zo zamestnania či podnikania máte ešte vedľajší príjem a neviete, či a ako ho máte zdaňovať, kde ho zapísať do daňového priznania a či si môžete z neho uplatniť oslobodenie od dane 500 eur?

Čo do priznania

Niektoré príjmy (napríklad predaj hnutelných vecí ako je auto, počítač...) sú od dane oslobodené, teda tento zárobok sa do daňového priznania nedáva. Príležitostný prenájom hnutelnej veci však do daňového priznania dať musíte.

Oslobodenie od dane sa netýka predaja nehnuteľnosti. Tento príjem musíte zdaňovať. V daňovom priznaní ide o príjem z prevodu vlastníctva nehnuteľnosti. A treba zdôrazniť, že si ho netreba zamieňať s podávaním daňového priznania k dani z nehnuteľnosti, ktoré sa podáva do konca januára.

Ak ste vani zarobili čosi navyše, ide o náhodný, nepravidelný, príležitostný príjem. Takýto príjem sa zdaňuje ako ostatný príjem. Ak by ste mali tento zárobok pravidelný, išlo by už o samostatnú zárobkovú činnosť podľa paragrafu 6 a zapisuje sa do tabuľky 1 v tlačive typu B.

Výhodou je, že do sumy 500 eur sa príležitostný príjem nezdaňuje. Do daňového priznania sa dá len suma presahujúca toto oslobodenie. Ak by napríklad zamestnanec mal príležitostný príjem 800 eur, do

daňového by zapísal len príjem 300 eur. Pozor však na to, že okrem dane zaplatíte z neho aj zdravotné odvody vo výške 14 %.

Kam do "ostatných". To je otázka

Príjem z príležitostných činností je tzv. "ostatným príjmom" podľa paragrafu 8 zákona o dani z príjmov. Ostatné príjmy vzhľadom na ich rôznorodosť nie sú taxatívne vymenované v zákone o dani z príjmov. Jasné však je, že to nie sú príjmy zo závislej činnosti, z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu a z kapitálového majetku.

Táto nejednoznačnosť však spôsobuje daňovníkom problémy. Upozornil nás na to náš čitateľ. "Ide o to, či ich do daňového tlačiva zapísať ako príjmy príležitostné § 8, odst. 1, písm. a) alebo ako "iné". V zákone o dani z príjmov však nie je zadefinované, čo presne patrí medzi iné príjmy. "Hrá" sa tu o sumu o 500 eur. Pri príležitostných má totiž daňovník nárok znížiť si ich o 500 eur. Výdavky tu treba krátiť tak ako pri prenájme.

Pri "iných" si zárobok o túto sumu znižovať nemožno. Od takýchto ostatných príjmov možno odpočítať len skutočne vynaložené výdavky, ktoré daňovník preukáže hodnovernými dokladmi.

Tu sa treba striktnie držať zákona. To radia nezávislí daňoví odborníci. Zákon nehovorí, o tom, že ak ju príjem podložený napríklad zmluvou o dielo, že ide automaticky o "iné" príjmy a daňovník takto prichádza o 500 eurové zníženie príjmu. Nehovorí nič o tom, či musí ísť len o jeden príjem. Príjmy nemusia byť len jednorazové, aby mohli byť zaradené ako príležitostné (s nárokom na odpočet 500 eur).

Príležitostnú odmenu ste mohli dostať napríklad na základe zmluvy o dielo, podľa zmluvy na základe Obchodného zákonníka či Občianskeho zákonníka. Ak napríklad daňovník uzatvorí zmluvu o dielo, občan-zhotoviteľ si odmenu zdaní sám ako tzv. ostatný príjem (§ 8 zákona o dani z príjmov). V prípade, že ide o jednorazovú odmenu alebo príležitostnú činnosť, 500 eur z tohto príjmu je od dane z príjmov oslobodených.

Ak ale máte zmluvu o dielo podľa autorského zákona ako autor, zdaníte to ako príjem z podnikania - § 6 zákona o dani z príjmov.

Zásady zdanenia príležitostného príjmu

- príležitostný zárobok je občasný, nepravidelný - to ale neznamená, že musí ísť o jednorazový príjem,
- patria sem príjmy z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva. Ide napríklad o zárobok za predaj vypestovaného ovocia či zeleniny, príležitostný prenájom napríklad áut, strojov,
- oslobodenie od dane do výšky príjmu 500 eur môžete využiť aj na akýkoľvek iný príležitostný príjem, napríklad prácu na zmluvu o dielo či poskytnutie služby. Môže ho využiť aj živnostník na iné príjmy ako zo živnosti,
- príležitostný príjem do 500 eur sa do daňového priznania nedáva,
- k príjmu je možné uplatniť si skutočné výdavky, pri príjmoch z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva možno uplatniť paušálne výdavky 25 percent. Do daňového priznania si ich nedávate celé, ale ich musíte krátiť tak ako výdavky pri prenájme,
- z príležitostného zárobku sa platia zdravotné odvody.

Otázky a odpovede

Som zamestnaná na TPP a mám jeden príjem podľa zmluvy o dielo (príležitostný, ktorý nepresahuje 500 eur) za minulé zdaňovacie obdobie. Musím podať daňové priznanie typu B, alebo si môžem uplatniť úľavu na dani?

Nie, daňové priznanie nepodávate. Môžete využiť oslobodenie od dane do výšky 500 eur.

Som dôchodca už 12 rokov. V auguste 2013 som uzavrel mandátnu zmluvu podľa § 566 Obchodného zákonníka na pomoc pri spracovaní projektovej štúdie stavby. Odmena za vykonanú činnosť presiahla nezdaniteľnú čiastku 1 901,67 eura. Mój celkový a jediný príjem je 2 340 eur. Treba tento príjem posudzovať podľa § 5 ods. 1, písm. a) , alebo podľa § 6 , alebo § 8 ods. 1, písm. a) ZDP ?

Daňové priznanie musíte podať. Podstatný pre zdanenie a odvody je obsah zmluvy. Ak má zmluva znaky závislej práce, musí ísť o závislú prácu podľa paragrafu 5. Z tej musí zamestnávateľ odvádzať odvody, sťahovať preddavky na daň. Takto ju asi váš zamestnávateľ nepostavil, keďže z nej neplatí odvody. Nejde ani o samostatne zárobkovú činnosť, keďže išlo len o príležitostný príjem z projektovej štúdie.

Daňovník, ktorý je zamestnaný, prenajal v roku 2014 známemu na dovolenku svoj osobný automobil za 400 eur. Ako zdaní tento príjem?

Keďže príjem z príležitostného prenájmu je oslobodený od dane z príjmu do 500 eur. Daňové priznanie nepodáva, mzdu mu zúčtuje jeho zamestnávateľ.